

57/636

Dv 2274

398
46

JOHANNIS ANTONII
SÖLDNERI,
Medicinæ Doctoris.

METHODUS
MEDENDI

PER SIMPLICIA,

Ex Veterum (Hippocratis &
Ægyptiorum) monumentis
eruta, & plurium annorum
praxi comprobata.

CUM ANNEXA
MATERIA MEDICA.

Editio secunda, correctior, & auctior.

LUGD. BATAVORUM,
Apud ANDREAM DYCKHUISEN,
c-10 10 66-71

INTRODUCTIO
IN
METHODUM
MEDENDI
RESTAURATAM.

Ria imprimis sunt
Capita, quæ huc us-
que latuere Medicos,
& quorum defectu
Respublica Medica
omni suo ornamento
& firmitate exuta fuit.

Primum Caput est *Semiotica*, quæ
& qualis illa esse debeat, nullus Me-
dicorum, annotavit. Est quidem vulgo
nota Semiotica, verum ab externis
tantum signis criteria desumens, nul-
lum demonstrativum causæ morbificæ
addens. Quod tamen maximè necessa-
rium, cum à cognitione causæ morbi
sanatio dependeat.

Secundum Caput est ipse *Sanandi mo-
dus,*

* 2

PRÆFATIO.

dius, quem ex falso, infirmo, & ab
 omni veritate alieno principio institu-
 unt. Hippocrates dixit: *Ἱατρικὴ εἴς τῶν ἰλλειπόντων πρόσθεσις ἢ τῶν ὑπερβαλόντων ἀφαίρησις*. Medicina deficientium additio & abundantium ablatio.
 Quantum autem recesserint ab hoc dicto Galenum sequuti Medici, falsa eorum Regula monstrat: *Contraria contrariis curari* Paracelsistæ haud majori usi sunt fortuna, dixerunt quidem corroborandum esse, sed quid, & quibus mediis ignorant. Et sic ex falso principio vera quomodo potuerit nasci demonstratio, quotidiana ægrorum docet calamitas.

Tertium Caput planè obscurissimum & plus, quam Cimmeriis tenebris involutum huc usque neglectum jacuit à nemine excultum. *Cognitio materie medicæ*, inquam, planè dubia, fallax, nullis nititur demonstrationis principiis, ideoquè planè incognita est. Botanicos si evolvas, viresque herbarum in spicias, vel tribus herbis omnium morborum sanationes absolvi posse putabis, cum tamen rem ipsam aggrediens vel mille herbis non absol-

ves.

PRÆFATIO.

ves, aperto argumento in *Botanicorum*
libris mera & putrida mendacia esse conge-
sta ad Medicorum infamiam & egrorum
perniciem. Non sufficit cum quibusdam
exclamare, à Dioscoridis tempore rei
Botanicæ nihil accessisse, cum nesciam
an Dioscorides quicquam veri in Bota-
nicis reliquerit, manus & mens potius
operi admovenda fuisset, ut ex incer-
tis certa erueremus, & nulla omnino
admittenda demonstratio in medicina
ubi de hominis vita agitur, quæ non sit
Mathematica, Hæc sunt tria illa capita,
quæ integram absolvunt Medicinam
simplicium medicamentorum, & huc
usquæ fuere incognita. juvenis, fermè
puer, sub *Cl. Wedelio*, Tyrocinia cum
posuissem, statim inivi consilium de
his articulis illustrandis, quod *Diff. In-*
aug. in Belgio habita testabitur, & pa-
gellæ quædam Halæ Saxonum impres-
sæ. Verum cum tandem res absolvenda
sit in publici emolumentum, Ichno-
graphiam fundamenti hic dare consti-
tuiti cui magis magisque ornamenta
addi possint, si otium & dies id con-
cesserint. Hic imprimis ago & quidem
solum de modo sanandi per medica-

PRÆFATIO.

menta simplicia. *Chymica Methodus plane differt ab hac Methodo & à nemine nec Severino nec Paracelso intellecta est.* Et Chymica medicamenta in plurimum manibus sunt gladius in manibus furibundi. Medicamenta, quæ Chymica vocari merentur (sunt enim plura remedia per ignem parata, quæ nihil minus, quam Chymica medicamenta dici possunt) non agunt simplici restitutione fermenti deficientis, sed fermentum abundans transmutari debet in id quod deficit, per Chymica medicamenta. V.g. Uti Acetum modo in Saccharum, modo in Spiritum ardentem vel oleum amarum mutari potest, id quoque remedia in Humano corpore Chymica agere debent. Major itaque requiritur notitia ad Chymicam Methodum, quam ad simplicium Medicamentorum Methodum. Et cum Chymica Methodus huc usque à nemine intellecta vel explorata vel conscripta sit, operæ pretium esse duco impofterum, si quæ horæ quædam ad id mihi suppetierint, hanc publico explicare scripto. Cæterum si qui sunt, qui his contradicere

Qu-

PRÆFATIO.

student, eos monitos volo vera & solida mihi obijciant, alias illos ludibrio dabo. Vera autem qui objecerit, summus mihi erit Amicus; Homo enim sum & errorem humanum à me non alienum puto. Hic non omnia esse conscripta ea prolixitate quam res postulat quilibet deprehendet, attentus qui rem inspiciet. Quæ desiderari possunt alia vice dabuntur exactius, quanquam magna & compilata à me non expectabis volumina; mea enim fert natura & consuetudo ut paucis multa comprehendam, & horreo illos, qui veritatis nucleum multis involvunt corticibus. Consilium concepi, impossibilem ut omnia Linguâ Germanica prodeant, & quidem politissima, unâ cum modo parandi medicamina; Sic enim spero fore ut Viri honestiores ex illis edocti multorum Pharmacopœorum imposturam & plurimorum Medicorum ignaviam agnoscant. Si vero de certitudine meæ Methodi adhuc orietur dubium, illud communicetur amicè, ut modò dixi, amicam à me habebit responsionem, imo me paratum inveniet, juxta veritatis regulas has ut
immu-

PRÆFATIO.

immutem pagellas. Non verò ventis cedo, sed robora addantur. Scripti hujus Titulum Latius quoque in posterum explicabo, vestigia enim veritatis in Hippocratis & Ægyptiorum fragmentis inveniuntur. Hepatis & Lienis fermenta hic breviter explicata, in posterum prolixius ob oculo, ponenda, multis erunt in stimulum ad investigationem: Judicesque agent, an illi qui contra hæc insurgent, veritati, aut contradicendi studio sint addicti.

ME:

METHODI
MEDENDI
RESTAURATÆ.

CAPUT PRIMUM.

Definitio.

Methodus medendi
est scientia per cau-
sas & adjuncta signa
morbum in corpore humano
A cog-

2 METHODUS cognoscens, & convenienti- bus mediis tollens.

1. Si scire est rem per causas cognoscere imprimis methodus medendi scientiæ nomine venit, quæ solum per causas cognoscit. Quamquam Aristotelici negent hoc; tamen eorum propria id evincit confessio. Non concedunt scientiam esse rerum particularium, Regulas verò universales scientiæ vendunt nomine. Verum cum universalia Axiomata non nisi per inductionem colligantur, & probentur; eadem est ratio methodi, quæ cæterarum est scientiarum. Homo quidem species animalium est sed ad methodum nostram plus quam hominis cognitio requiritur.

2. Signa quæ alias partem Semioticam constituunt, merito ad methodum revocantur & Semiotica rectius pars methodi est quam Medicinæ theoreticæ.

3. Scientia remediorum etiam ad methodum pertinet in quantum nimirum illa consistit in cognitione. Remediorum verò præparatio pertinet

MEDENDI. 3

net ad Pharmaceuticam methodi artem ministram, quæ cuilibet Medico cognita esse debet.

Ex Definitione methodi partes tres esse constat nimirum. 1. Cognitio morborum. 2. Cognitio sanationis & 3. Notitia remediorum ad restitutionem fermenti suppressi vel deficientis faciendum.

Ordine igitur ut procedamus, quamlibet partem in specie discussuri sumus, initium capientes à morbo.

Morbus interne ortus est defectus fermenti cujusdam in corpore humano necessarii & sanguificationi inservientis.

Ex descriptione morbi innotescit, quod ad ejus cognitionem requiratur. (1.) Notitia corporis humani; Sed hæc ex Anatomia petenda, relegatur
A 2 ad

4. METHODUS

ad Theoriam. (2.) Notitia fermentorum sanguificationi inservientium. Hæc ad Physiologiam medicam & sic Theoreticam pertinet, verum cum huc usque à tempore Hippocratis, Ægyptiorum vestigia prementis, in libro περί παλαιῆς ἰατρικῆς, nihil quicquam ferme solidi atque veri à medicis nostris memoriæ sit proditum, paucis hic sanguificationis culinam percurram, uberiores deductionem experimentis munitam peculiari scripto fervans.

Fermenti vox, sæpius, cum occurrat, initio statim explicanda erit. Variè autem sumitur, tam à Chymicis, quam à Medicis, semper tamen usurpatur, ut significationes haud longè discrepent, imo, eadem fermè sint. Sic.

1. Ebullitio fermentationis species est, cum duo liquores junguntur, & in se mutuo agunt, ut intumescant cum spuma, cessante ebullitione, neutrius liquoris sapor integer restat, ut lixivium & spiritus Vi-trioli.

2. Incalescentia est, cum ex duorum

rum

MEDENDI. 7

rum conjunctione, ingens oritur calor, ut ol: Vitrioli & Aqua &c.

3. Fermentatio propriè dicta est, cum motu intestino quodam, partes firmius sibi invicem adhærentes separantur, & assimilantur naturæ ejus agentis, quod ei est additum, & partibus subtilioribus seu spirituosius gaudet.

Sic fermentum subigit magnam farinæ massam &c.

De fermentatione verò observanda sunt.

1. Fermentationem nullam fieri posse, nisi mediante humido.

2. Quo major conveniens humida quantitas est, eo melior est fermentatio, & partes redduntur subtiliores & spirituosiores, & si minor est humidi quantitas minor est fermentatio & minus subtiles evadunt partes.

3. Absque oleoso, nulla contingit fermentatio, quæ partes reddat subtiliores, ideoque in effervescentia & incallescencia, quæ à solis calibus originem trahunt, nulla contingit subtilisatio.

4. Fermentatio citius contingit in calido quam in frigido loco.

6 METHODUS

Cæterum fermentorum Doctrina non solum per universam naturam, & singula ejus individua deprehenditur, verum etiam adeò certa, ex Mathematicis principiis, demonstrari potest, ut Naturalis & Mathematica veritas, sint ejusdem certitudinis.

Cum vero fermentorum doctrina sit Magistra Semiotices, prius distinguemus inter signa ipsa, quæ sunt vel cognoscentia vel prædicentia.

Signa cognoscentia quibus nimirum morbos cognoscimus sunt duplicis generis. (1.) Communia pluribus morbis & hoc modo quasi generalia. (2.) Cuilibet morbo specifica; quibus morbus à morbo distinguitur & hæc vocantur Diagnostica.

Signa Prædicentia seu Prognostica huc usque quasi neglecta & Medico indigna reputata, sunt sane ejus naturæ, ut sine his nemo nomen Medici tueri possit. Scire enim interest an mutatio morbi eveniens malum vel bonum præfagiat, sic enim conscientia Medici servatur illæsa, quæ minime illæsa servari potest, quando Symptoma valetudinem præfagiens

MEDENDI. 7

giens à Medico reputatur malum & huic obviam eundo impeditur Sanatio. Hæc signa prognostica, uti sola ex Doctrina fermentorum in culina Sanguificationis occurrentium innotescunt, & nemo nisi solus Hippocrates in Coacis & Aphorismis suis nobis quædam reliquit, jure Hippocratica appellamus; Apodicticas vero horum signorum demonstrationes ex fermentorum Doctrina desumemus, huc usque omnino inauditas, & Prognostica nova quædam infallibilia, ex fermentorum Doctrina sequentia, & à nemine ante hac prolata luci exponemus. Sunt enim huc usque phænomena juvenia & nocentia neglecta, solam propter ignorantiam causæ. Causa verò probe cognita multa dabuntur phænomena praxi utilissima, & sine quibus praxis solida subsistere nequit. Exempla dabuntur sub regula sanationis tertia.

Cum sit sine omni dubio
verum, sanguinem bene con-
stitutum sanum conservare

A 4 cor-

8 METHODUS

corpus, morborum ergo origo, quod pace aliorum dixerim, quos omnes à me dissentire video, hæret in sola culina sanguificationis¹, exceptis illis morbis, qui à vitio formationis, vel à vi externa proveniunt.

Hæc quanquam propositio prolixâ probatione egeat, malo tamen desumatur illa ex sequentibus thesibus Demonstrationem habentibus adjunctam pro modo pagellæ. Ne tamen interim omnibus destituta videatur viribus, monita quædam illustrantia hic addam.

Primum quidem ab effectu desumam argumentum. Omnes morbi interni, internis curantur Remediis. Remedia vero in ventriculo soluta primò in chymum, moxquè mutantur in chylum, has si sunt passâ mutationes, omnem medicaminis deposuerunt naturam, induuntque sanguinis.

Er.

MEDENDI. 9

Ergo edere debent medicamina effectum, priusquam assimilantur sanguini & hoc fit in abdomine.

Secundo à natura morbi desumptum argumentum & à ratione sanitatis est.

Apud omnes quibus sanguificationis officina bene est disposita, nunquam apparet morbus, sed corpus humanum semper sano est in statu. Ergo apud omnes ægros officina sanguificationis depravata esse debet, & per consequens omnis morbus nificatur in ventre tertio.

Plura pro hac sententia pugnancia, Physiologia dabit Medica. Interim tamen uni objectioni satisfaciam, quæ opprobrant. In Apoplexia datur causa aperta obstructio spinæ medullaris in nucha; In pectoris affectibus læsus pulmo plurimum causa esse solet teste autopsia. Ergo morbi causa non in abdomine sed jam in capite, modo in pectore latet abscondita.

Verum rem si penitus inspexero, obstructio spinæ medullaris in nucha; læsio pulmonis & ejusmodi phænomena plura, non sunt morbi ipsi, sed

A 5. sunt

10 METHODUS

sunt morbi producta & Symptomata.

Spina medullaris sponte non obstruitur sua, sed à morbo in sanguificationis officina fabricato. Pulmo quoque in se ipso non consumitur seu læditur, verum morbus quidam est affluens ex fermentorum cumulo, qui lædit & destruit.

Sicquæ hic habiti morbi non sunt morbi sed Symptomata; Neque enim pulmoni frustra agglutinare, nec trepano spinam medullarem aperire possumus. Restituto autem fermento deficiente & spinæ aperiuntur ductus & pulmonis refarcitur læsio. Par ratio est in cæteris.

Sanguificatio vero nidificatur in solo abdomine, seu ut Anatomici appellant ventre tertio, ubi sanguificationis culina à DEO & Natura ministra ordinata est.

1. Sine omni dubio verum est sanguinem oriri ex cibo & potu.

2. Extra dubitationis aleam positum

MEDENDI. II

tum est cibum & potum maximam subire in abdomine mutationem in chylum imo omnem.

3. Constans veritas est, quod Chyli metamorphosis in sanguinem de quo huc usque dubitandi causa deest, contingat ex infusione Chyli in venam cavam & frequentiori fermentatione seu circulatione cum corde.

In hac circulatione serosiores, & sale acutiores, Chyli partes separantur, magis excernuntur, ut oleosiores, & dulciores, in sanguinem mutari possint; sicuti lac, sola agitatione, exernit partes serosas, ut oleosiores, & dulciores ejus partes, in butyrum concreescere possint.

Ex his utique concludere licet.

(α) Bonus Chylus, bonus sanguis, bonus Sanguis, bona valetudo.

(β) Culina Chyli, culina sanguificationis. Hac bene disposita bonus sanguis, male disposita, malus sanguis, seu ut veteres loquuntur Galei affectæ. Vitium primæ concoctionis non corrigitur in secunda.

Tandem ex his omnibus colligimus hunc canonem: Sanitas dependet

A 6 det

12. METHODUS

det à Chylo bene præparato ; Morbus autem à Chylo male præparato.

Ergo mutatio cibi & potus in Chylum prima est consideratio.

(Quamquam hoc ad partem Physiologicam pertineat, attamen cum nemo accurate satis & pro pondere rem hanc inquisiverit, hic tangam, quantum huc pertinet, cætera experimentis Physiologicis alibi demonstraturus.)

CAPUT SECUNDUM.

De Fermentis & Vasis necessariis ad Chylificationem.

Cibus primam ad Chylificationem accipit dispositionem in ore.

1. Comminutione seu masticatione dentium NB. sed & hoc ars & industria cultris refarcire potest deficientibus dentibus.

2. Ad.

MEDENDI. 13

2. Admixtione salivæ seu humidæ, partes duriores cibi emolientis & dusters glabros reddentis. NB. Et hoc in multis refarcitur potu.

Liquidum seu humidum in corpore humano, & in omnibus viventibus est vehiculum omnium fermentorum, & medium omnis mutationis, morbique multi, occasione ejus giuntur, & fermenta sapius, occasione deficientis, vel abundantis, mutantur, ideoque imposterum merebitur peculiare caput, cum dabitur occasio, ut hæc plenius deducam.

VENTRICULUS.

Cibus in ore masticatus & saliva madidus deglutendus, est per œsophagum, & orificium ventriculi, ut ad ventriculi fundum deveniat: ubi primo paratur in Chymum.

1. Chymus dicitur (verba valent ut nummi, & hic vox chymus capi-

A 7 tur

14 METHODUS

tur juxta ut apud plures celebres modernæ Scholæ reperitur) quando cibus solutus est in ventriculo, ut fluere possit per Pyloram & nulla separatio adhuc boni & mali facta; Ex chymo fit Chylus separatione excrementorum.

2. Ad deglutendos cibos requiritur Oesophagus & orificium ventriculi aperta, Oesophagus vero, ut & orificium nonnunquam impediuntur vel obstruuntur excrescentiâ quâdam, quæ in omnibus ductibus excrescere solet, & vocatur Polypus; Vel impeditur ab assumptis constringentibus, vel ab acrimonia parietes lædente atque exulcerante. Hæc autem cum ex sequenti Doctrina fermentorum sint desumenda, eò usque differo. Saltem dicam id quod naturaliter hic conveniat, & id est.

3. Infarcitum cibum per se non descendere, nisi conveniens quantitas liquidus seu humidus, quod in potu consistit, adsit. Ex hoc concludere licet: Major semper debet esse quantitas potus, quam cibi, & nulla conservatur sanitas, nisi convenienti copia humi-

MEDENDI. 15

humidi, & ex hoc porro concluditur: Siccorum ingestionem magis esse noxiam, si est copiosior, quam humidorum.

Nulla pars viscerum, ubi fermenta sanguificationis oberrant, majori sensibilitate prædita est, orificio ventriculi, cum verò summa acerbitas cibos in chymum convertens, commoretur in ventriculo, necesse semper est, ut aliorum fermentorum halitus eam demulceant. Sed hic tantum de conversione cibi in chymum agimus. Vicina ergò fermenta demulcentia in sequentibus observaturus, hic dico; Cibum à fermento acerbo converti in Chymum.

1. Quid sit acerbum & cujusnam sit naturæ, primo demonstrandum est. Melius vero demonstrari nequit
acer-

16 METHODUS

acerbum simplex, quam ex experimentis est Chymia desumptis. Sic Mercurius sublimatus est fermentum acerbum simplex, etiam simplici coctione cibos in chymum vertens, modo nimia ni fuerit quantitas Mercurii sublimati. Cum nullum aliud fermentum, quodnam etiam obtineat nomen idem praeter, merito atque jure huic Chymificatio tribuitur, hac solum differentia, quod hoc acerbum simplex venenum sit, nisi expiratione fermentorum, ventriculo proximorum, demulceatur. Deinde fermentum ventriculi acerbum, tanta dilutum est copia humidum, nec minerale refert, ut suam vehementiam tanta vi emittere queat. E vegetabilibus acerbum simplicissimum est helleborus albus, viribus & gustu mercurio sublimato proxime accedens. Nullus dubito quin eadem experimenta dabit ac mercurius sublimatus, quantum ad solutionem ciborum attinet.

2. Acerbum esse fermentum ventriculi, probat gustus; Canis etenim sectus & jejuno aliquot horarum 12.

cir.

MEDENDI. 17

circiter cruciatus, in ventriculo præbet spumam atque humidum, acerbum condens in se.

3. Nullum fermentum solida reddit adeo liquida, quam acerbum, quod demonstratur assumptione allegati mercurii, qui etiam solidissimas corporis partes in liquidum solvit, ut abeant per secessum & vomitum.

4. Acerbitas tantum dominari debet in ventriculo, ut Chymum conficiat & sui vestigia modo relinquere debet in intestinis, quo excrementa stimulum excretionis secum ferant debitum, major enim si existit, alia fermenta necessaria supprimit vel excernit, chymumque in chylum mutandum furatur sanguini. Imprimis etiam orificium ventriculi requirit justam acerbi dispositionem. Orificium est pars maxime sensibilis propter nervos & vicinitatem partium nervosarum, ut sunt Mediastinum, Pleura, Diaphragma, Pericardium. Amica acerbi vellicatio & blanda titillatio vegetos per totum corpus agit spiritus, ut vegetissimi simus, parva noscum invadit fames; Quando vero
vel.

18 METHODUS

vellicatio illa evadit major spiritus turbantur in motu, & à nimio acerbis coagulatur, ut lassitudinem producant, ut in fame intensa. Si vero stimulus acerbi totus supprimitur, verbi gratia, quando nimia ingestione ciborum acerbum totum absorbetur à cibis, aut quando *γλυκύπικρον* haustum spicula acerbi infringit, tunc quoque cessat fricatio, succedit torpor & somnolentia. Cerebrum in his actionibus, hucusque illi falso adscriptis tantum agit ministrum ut usus & ratio ex Physiologia dabit.

Obiter saltem delineabimus sanguificationem, rudi exemplo vini & cerevisiæ, quomodo scilicet, à succo crudo indigesto, & inordinato, procedat succus limpidus, suavis, & viribus plenus.

Multum recens ex uvis exceptum, liquor est turbidus, multis repletus partibus crassioribus, ad vinum comparatus, viribus longe inferior, destillationi subjectus, nihil aut parum præbet spiritus subtilis.

Cerevisia recens cocta, quoque turbida nec sapore, nec viribus, fermenta-

MEDENDI. 19

mentatæ accedit, nec volatu facilem præbet spiritum.

Hæc duo ponamus nobis sistere crudam cibi solutionem in ventriculo, quanquam magis evidentia, & luce clariora, exempla sint in promptu, illa tamen ad majora seruo, his autem uti volo, ad stimulum indagationis fermentorum.

CANON SEMIOTICUS.

Ubi ergo appetitus, solutio ciborum, excretio excrementorum, fluiditas succorum, & quæ alia hujus generis sunt colligenda ex præcedentibus, deficiunt, ibi etiam deficit fermentum acerbum vel est corruptum. Ut.

1. *In Anorexia.*
2. *Febribus.*
3. *Melancholia hypochondriaca.*
4. *Passione Colica, quæ alvum obstruatam habet adjunctam.*
5. *Fr.*

5. *Furore uterino cum alvo dura.*
6. *Mania.*
7. *Lethargo.*
8. *Comate.*

Canon Semioticus ut evadat clarior exemplis illustrandus erit. Sic verbi gratia.

(1.) Anorexia, hic collocata solum intelligenda est, quæ plura signa deficientis fermenti ventriculi habet conjuncta. Ut.

1. *Alvum duriozem.*
2. *Torporem alvi, quæ simulum non sentit excretionis.*
3. *Siccitatem tam excrementorum, quam oris cum amaritie.*

Hæc ubi adsunt signa, ibi anorexia à defectu acerbi. Alia etiam est anorexia diversa ab hæc, sed hæc subtile recensenda.

(2.) Omnis Febris habet signa comitantia.

1. *Appetitum prostratum seu nauseam.*
2. *Alvum duriozem vel omnino obstructam.*
3. *Excrementa non modo duriora esse solent. Sed etiam siccitas oris maxima, cum sapore amaro.*

Hæc

MEDENDI. 21

Hæc ubi signa adsunt febres sunt
essentiales, ut.

Febres intermittentes.

Synochus.

Causus.

Petechiales nonnullæ.

*Febres morbillorum & Variolarum ra-
rius &c.*

Hæc præbent signa tempore Paro-
xismi, unde verè in his deest acerbum.

Cæteræ Febres his quæ carent si-
gnis sunt symptomaticæ, nec eis ob-
viam eundum est, sed morbus prin-
cipalis cognosci debet.

Phrenitis est Symptoma febrium,
nunquam sola est.

(3.) Huc relata Melancholia hypo-
chondriaca, (cæteras ejus species ali-
bi indigito.)

Signa fert,

1. Homo est cibi parcioris texture te-
nuioris & sine appetitu.

2. Alvus durior ob collectionem fla-
tuum tendit Hypochondriacæ.

3. Torpore artuum & totius corporis
vexatur quasi somnolentus.

Cæteræ passionnes hypochondriacæ
videantur sub fermentis compositis

4. Co-

22 METHODUS

(4.) Colica passio, qua de hic sermo est, comites habet.

1. *Nauseam*
2. *Alvum obstructam.*
3. *Nonnunquam, non semper etiam, vomitus biliosos.*

(5.) Furor uterinus idem ferme est cum præcedenti Colica eademque dat signa. Loco vero debito alios uteri furores enumerabo.

(6.) In Maria est alvus obstructa, vel excrementa duriora, & nimia sensibilitas circa præcordia, vel orificium stomachi, ab acredine amaritiei proveniens, quæ nimia sensibilitas sensus somnumque turbat. Aperta signa deficientis acerbi sunt.

(7.) Lethargus haud aliter quam summa ebrietas generoso potu facta considerandus est.

Est in Lethargo.

1. *Stertor ab amaro dulci bilis, blandam vellicationem orificii impediende.*
2. *Ardor febrilis.*
3. *Excretio alvi cessans.*

Et sicuti diarrhœa, ardori & torpori ex crapula superveniens, facile ebrio vires

MEDENDI. 23

vires reddit ita & diarrhœa Lethargis ad salutem est. Manifesto exemplo defectus acerbi.

(8.) Seu vigil seu somnolentum Coma, ambo eandem agnoscunt causam, somnolentum coma, vigili gravius est, in ambobus æger considerandus est sicuti homo nimio qui usus est opio, nam in utrisque.

1. Deficit appetitus.
2. Anus non fungitur suo munere.
3. Omnia membra languent.

Quæ omnia documento sunt deficientis acerbi, inedia enim & fames somnum profligant, ob nimiam sensibilitatem.

CAPUT TERTIUM.

Bilis.

Chymus pylorum transiens primo subicitur fermento bilis & Lymphæ hepaticæ seu fermento hepatis.

He-

Hepatis fermentum simul quidem admiscetur cum bile, verum cum bilis primas obtineat, bilem prius considerabimus.

Bilis amara est cum adjuncta resinofitate & acredine; Commixta Chymo, separatorem principem agit puri ab impuro; Agit balsamum à putredine conservantem corpus, demulcet stimulum acerbum & falsum & hujus generis plura agit, quæ ex experimentis petenda.

(a) Bilis fermentum, ut modo dictum, non est simplex, sed ex amaro, acri, & resinoso compositum. Bilis vero sola coctione inspissata amittit acredinem, restante amaritie. Acria vegetabilia etiam acredinem perdunt, & mutantur in amara sola leni adustione.

Bilis officia hic descripta vel mechanicè demonstrari possunt, Solutio cibi
ab

MEDENDI. 25

ab acerbis proficiscitur, quæ acido originem debent, his si jungitur amara bilis, necessaria præcipitatio, & separatio sequitur.

Clarius res evadit, si lacti recenti commiscetur bilis debita quantitate, vel horæ spatium ad superiora ascendet oleaginitas, in medio hærebit aqua citrina, & ad fundum præcipitata cedunt fæces.

Amaritiam bilis verò putredinem arceret, vel quævis nos docere potest anus, amarities est in resinofitate, & conservationis exempla per hæc quotidianus dat usus.

(β) Bilis inspissata amara & resinosa est, quibus testatur oleaginitatem sibi inesse.

Acredo bilis injicit corpori humano ardorem, æmulum febris, dat irritationem & vellicationem partium sensibilibus, ut & erosionem cum inflammatione.

Bilis hic dicitur separator Princeps, causa latet in ipsa fermentatione. Cap. 1. dictum est, fermentationem ad subtilisationem nullam fieri posse nisi oleum adsit, in vino latere oleum, nemo

B

nega-

26 METHODUS

negabit, quod occurſu ſuo Spiritum ſubtilem à terræ vinculis liberat, inde motus, inde fermentatio. inde ſeparatio, cum nimium craſſior moles à motore ſuo liberata, premitur in fundum, motor verò liberatus à majori mole citatori curſu ad altiora tendit.

Cereviſiæ fermentum amarum & ſpirituolum addi ſolet, inde motus, fermentatio, & turbulentia ſeparatio.

CANON SEMIOTICUS.

Ubicunq; ſeparatio deest excrementorum, ubi excrementa urgentia ſunt & ob acutiem ſtimulantia, ubi deest Balsamus à putredine conſervans, & per conſequens adest ſuppuratio vel putredo, &c. ibi deficit vel eſt ſuppreſſa bilis.

Ut in Nauſea vel anorexia.

(Nauſea vel Anorexia, hic locata, à priori, Ventriculi plane differt, hæc ha-

MEDENDI. 27

habet adjunctam 1. alvum laxiorem,
2. ructus nidrosos. 3. dolorem, non-
nunquam prementem præcordia. Hæc
de defectu testantur bilis.)

Diarrhœa.

Dysenteria.

Scorbuto & ejus speciebus ut :

Petechiis.

Variolis.

Morbillis.

Lue Venereâ.

Scabie.

Lienteria.

Cæliaca.

Epilepsia (amaro acre deficit.)

*Passione Colica cum Vomitu vel alvo
laxa.*

Asitia.

Appetitu canino.

Ptyalismô.

Ex NB. (a) colligimus acredinem
bilis consistere in fluiditate, ubi ergo
fluor bilis deest, & per consequens ad-
venit lentor, ibi deficit acre.

Acre in multis parem effectum edic
acido, quanquam sint diversissima.

Distinguuntur tamen quod acre mo-
veat cum ardore, & calore quasi feбри-

B 2 li,

28 METHODUS

li. Acidum vero movet cum horrore,
rigore, & frigore. Deficit ergo so-
lum acre.

In Hæro.

Hydrope hydrocephalo.

Tussi.

Angina cum tumore.

Apoplexia.

Catharro, & ejus specie, ut Coryza.

Convulsionibus.

Hæmorrhoidibus cæcis.

Intestinorum inflammatione.

Coagulatione lactis.

CAPUT QUARTUM.

Hepar.

Hepar, & lymphæ hepatica,
in qua hepatis fermentum
delitescit, ipso gustu sunt au-
stera, seu ut alii vocant, adstrin-
gentia terrea, sine omni acu-
tie, connexionem particula-
rum liquidarum in corpore
humano ope caloris promo-
vent

MEDENDI. 29

vent, *scilicet* sanguini debitam
inducendo.

Hepar sine omni est acutie, & lym-
pha ejusdem similis est naturæ, quod
gustu probatur. Hepar debitam *scilicet*
& sanguini caloris seu motus ope indu-
cere, patescit, quod hepar coctione in-
durefcit, & quod lymphæ hepatica, ex
vasibus excepta congelescit, quam pri-
mum calorem sentire incipit, sed ejus-
modi experimenta ope figurarum tru-
stinâ Mathematicâ examinata, reservan-
tur ad Physiologiam.

CANON SEMIOTICUS.

Ubicunque ergò particularum liqui-
darum *scilicet* deficit &c. ibi deficit, vel
est suppressum fermentum hepaticum.

Ut: In sudore colliquativo.

Febri Hætica.

Tussi liquida.

*Fluore hepatico, qui etiam dicitur
diarrhæa Hæticorum.*

Mensium fluxu nimio.

B 3

CA-

30 METHODUS
CAPUT QUINTUM.

Pancreas.

Pancreas ex ductu suo acidum fundit succum, qui glutinosum reddit fluidum &c.

Succum Pancreaticum acidum spirare fermentum, minime dubitandum est. Ex vivis bestiis receptus id sapore probat, & lacti admixtus acidi ingenium refert.

Acida verò viscosa seu glutinosa fundere, monstrat autopfia.

Omne acidum generatur ex iis ex quibus compositum.

Vinum facile acefcit cum aqua, quæ illi inest, sic partes crassiores in liquido suspensæ ope oleosi implicantis, agglutinantur spiritui, & inde acefcencia, & sic multis deficiente debita quantitate liquidi in corpore humano gignitur acidum. Vel acefcit etiam vinum cum novo motu spiritus impingitur particulis crassioribus. Quæ de vino, quoque de cerevisia.

CA-

CANON SEMIOTICUS.

Ubicunquè ergo lentor est
succorum seu stagnatio cum
ardore & quasi febrili impetu,
& ejus fluor debitus deest &c.
ibi deficit fermentum pancre-
aticum.

Ut in Vomica Pulmonis.

Pleuritide.

Syncope quadam.

Palpitatione cordis nonnulla.

Pica.

Dyspnœa.

CAPUT SEXTUM.

*Glandulæ Lymphaticæ
& Renes.*

Glandulæ Lymphaticæ &
Renes falsedine sua secre-
tionem Lymphæ, Urinæ, &
solutionem partium terrea-
rum

B 4

rum

32 METHODUS
rum, ut etiam subtiliores du-
ctus transire possint, promo-
vent.

Renum & Glandularum cæterarum fermenta esse salsa seu salina, naturam salis communis imitantia, haud magna probatione indiget. Omnis sudor falsus est, quis est qui hoc ignorat? Omnis vero sudor excernitur per fermentum glandularum, & integra nostra cutis est mera glandulosa, ut Microscopia monstrant.

Renum excretionem esse salvas, qui negat, hauriat bonum haustum urinæ & veritatem percipiet.

Vinum abit quoque in corruptionem, quam vocant vappam, cum nimium sal privatur suo spiritu & agitatione; spiritu exhalato, oleosa cum aqua non miscentur, unde turbulencia, terræ partes in altum non pelluntur, unde concrescencia, totum vinum privatur viribus suis, sal deficit ei, & volatile, & quicquid præterea inest, cum sapidiores partes, partim abeant, partim concrescant.

Urina est sal nondum intime con-
jun-

MEDENDI. 33

junctum per minutissima; amarities
quæ urinæ in est. à fermento bilis se-
paratore principe, venit.

CANON SEMIOTICUS.

Ubicunque igitur obstru-
untur ductus Lymphatici, &
terreæ partes concresecunt, ibi
deficit salsedo.

Ut in Calculo.

Sudore obstructo.

Nephritide.

*Erysipelate incipiente, & nondum
suppurante.*

Auditu debili,

Diabete sine sensu, & stimulo.

Defectu Lochiorum.

Quando amarities urinæ deest, ex-
ulcerantur partes urinariæ.

(Quanquam hic canon rectius ad
bilis pertineat titulum huc tamen ut
specialem refero.)

Ut Dysuria.

Ischuria.

*Stranguria cum sabulo, à defectu sal-
sedinis.*

Diabete cum sensu, & stimulo.

B 5

CA-

34 METHODUS
CAPUT SEPTIMUM.

Lien.

Lienis fermentum, unum
est, cum Ventriculi, ergò
ibi quærendum.

Lienis fermentum imprimis ven-
triculo communicat solutionis virtutem,
ut cibi in Chymum mutantur, solum
autem lienis fermentum in ventriculo
non commoratur, sed socia habet fer-
mentorum, tam demulcentium quam
solutionem promoventium effluvia.

Optime autem de Lienis fermento
judicare licet solo gustu, quo acerbis-
simum suam prodit, hancque etiam
servat ex parte, quando coctus est.

CAPUT OCTAVUM.

Gluten Intestinorum.

Intestina glutine quodam te-
gantur, ut excrementa feli-
cius

MEDENDI. 35

cius descendere possint, & ut prohibeatur nimia sensibilitas.

Gluten intestinorum, & glabrities, qua illa teguntur, ut excrementa facilius ad exitum dehiscere possint & excerni. Intestina sunt partes membranosa, seu nervosa, & inde maxime sensibiles unde gluten illa tuetur contra acredinem, & duritiem excrementorum, quæ aliàs dolores darent intolerabiles.

CANON SEMIOTICUS.

Nimius sensus intestinorum & durior alvus ab excretionem, testantur de defectu glutinis.

Ut Tenesmus.

Tabes, sed hæc ad fermenta composita pertinet.

Ileus.

B 6

CA

CAPUT NONUM.

His brevissimis comprehensa doctrina fermentorum solida ponit fundamenta tam Pathologiæ quam semiotices, uti & basis est totius methodi. Haud pauciora esse in corpore humano fermenta, nemo qui sana mente actiones naturales inspexerit, & indagaverit, negabit; An vero plura his prædictis dentur fermenta, quæstione opus esset; Sed huic quæstioni paucis satisfaciam. Satis est qui primus ex cineribus resuscitavi Ægyptiorum Methodum, ut Canones mei monstrent, haud minorem fermentorum numerum esse posse.

Primum est quod offendet, hic deesse fermentum oleosum & Dulce, sed huic satisfaciet vel solus titulus scripti, qui est methodus medendi morbos, morbi autem proveniunt à defectu fermenti cujusdam, quod
Chy-

ME DENDI. 37

Chylificationi infervit. Dulce verò & oleosum chylo insunt, & sunt fermentorum producta, quæ sanguinem & nutritionem dant corpori. Ergo de Dulci nihil dicendum amplius, quod ad Chylificationis officinam pertinet, quam id, quod Regula sanationis quinta loquitur; De oleoso verò nec hic etiam plura restant, nec plus ancillatur chyli præparationi, quam dictum est sub fermento bilis.

Secundum, contra quod plures obvertent cornua, est fermentorum numerus, quem ærtioribus finibus descriptum putabunt.

Sed ab hac objectione caveant. Constitutus numerus sane scenum in cornu habet. De numero fermentorum simplicium & infra ad materiam Medicam designato mihi verba sunt, hic est quem plenum & omni numero absolutum judico. Si vero quid addi potest, quemlibet rogatum volo, ut in emolumentum boni publici, publicè id exponat luci; Non sum perfrictæ frontis nec durioris cervicis, omnem quam meritis est laudem ex grato animo, non levibus rivulis sed flaviorum in

B 7 mo-

38 METHODUS

modum non derivabo, sed effundam, & hunc meum magnum Apollinem, sincero venerabor pectore, Limites fermentorum compositorum in re vegetabili constituere certas nondum possum. Interim illarum regiones, in quas ego divisi, totam ferme provinciam rei medicæ exhaurient, si non planè. Grates autem debeo maximas illi qui feliciori ingenio, & ductu naturæ, ampliores his addiderit campos, Quilibet studiosus rerum naturalium, avaro qui bibit pectore veritatem præcedentem, in pluribus gustabit morbis fermentum compositum, non facile ex simplici percipiendum, ut itaque ejus palato exponamus ea, quibus adhuc inhiat, nunc etiam dabimus parva, sed ut spero, grata fercula; nimirum fermenta composita plura, quæ deficiunt; & ut contraria juxta se posita magis elucescant, fermenta abundantia condimenti loco adjungemus, quæ cætera extinguunt.

In morbo duo semper concurrunt, juxta ut ex præcedentibus palam est, nimirum fermentum, quod abundat, & id quod deficit, hæc duo semper
ne-

MEDENDI. 39

neceſſe eſt, cognoſcantur. Deficiens fermentum unius viſceris ex præcedentibus agnoſcitur, duorum vel trium viſcerum officium læſum hic exponam.

CAPUT DECIMUM.

De plurium Viſcerum fermentis deficientibus cognoſcendis.

Officium & munus cujlibet viſceris ex deſcriptione præcedenti, probè cognita eſſe debent. Primò quidem ex natura fermenti nobis illa ſe ſiſtant decet, quam quò accuratius novimus, & experimentis Chymicis tentavimus, eò certiores de illa eſſe poſſumus.

Secundò produnt illi Canones

40 METHODUS
nonnes Semiotici qui omni du-
bio carentes, digito mon-
strant, dicentes: Hic est. A
Canonibus hisce ne latum
quidem unguem recedere
oportet. Hisce canonibus
præscriptis nil posse adimi,
certus sum, & quilibet sana
mente præditus necessitatem
consequentiarum judicans; affir-
mabit. Multa vero Semioti-
cis characteribus posse addi
& deberi, confiteor; Sed hæc
seruo jucundiori literarum
mearum otio & aliorum quo-
que studio.

Hujus inquisitionis initium capiemus
à Phthisi.

Imò Phthisis adjuncta habet.

1. Alvum lubricam.
2. Aliqualem appetitum.
3. Titillationem seu arrosionem pul-
monum tussim irritantem.

A. A.

ME D E N D I. 41

4. *Ardorem febrilem.*

5. *Sudorem plurimum colliquantem.*

Signa bina priora testantur de defectu amaritici & resinositatis, uti etiam tertium signum aliquo modo eo referri potest. Verum quartum signum cui etiam tertium & quintum ad stipulatur testimonio est glutinis consumti & deficientis.

II. *Simili ratione quoque.*

Arthritis.

Gonagra.

Podagra.

Chiragra.

Dolor Ischiadicus

Plusquam simplicem fermenti defectum indicant. Ratio aperta ex signis adjunctis. Omnes enim incipiunt.

1. *Obstructione alvi per aliquot dies.*
2. *Appetitu postrato.*
3. *Ardore qui est quasi febrilis.*
4. *Dolor insequitur vel corporis totius vel partis sine sudore & fœtore.*
5. *Tumor verò incipit decedente ardore circa articulos.*
6. *Et tandem omnibus his evanescentibus tuberculus callosus restat in doloris loco, signum doloris, qui adsuit, atque*

42 METHODUS

*atque soboles, mox plures sui generis
genitura.*

Priora testimonia intallibia esse fermenti acerbi deficientis vel non sufficientis ex præcedentibus cuilibet patefcet. Quod verò etiam præter acerbum, aliud fermentum deficiat, posteriora probant testimonia. Deficiens in Arthriticis Sudor & coagulatio tuberculi callosi, validissime dicunt falsum simul deficere cum humidate, aliàs enim salia sudorem darent & calum una cum sudore vel urina foràs propellerent.

CAPUT UNDECIMUM.

Quantquam præcedentia per se evidenter monstrent fundamentum, quonituntur, attamen clariora evadent; si quoque probantur per contraria. In præcedentibus dictum est de fermento deficiente & corrupto,

ME D E N D I. 43

pto, nunc quoque videbimus fermentum corrumpens vel abundans. Longiori equidem opus esset fermone circa hæc, verum cum jam tantum rudimenta ponantur ædificiū nostri medici, paucissimis quoque uno atque altero tantum exemplo id explicabimus, uberiorem deductionem daturi, si DEus majora otia concesserit.

De Ventriculo incipiemus. Sub Canone Semiotico, tituli Ventriculi enumerantur morbi.

Ut I. Anorexia.

Adjuncta signa

1. *Alvus durior.*

2. *Siccitas & amarities oris.*

Probant aperte abundantiam bilis, ex titulo bilis ut patet. Bilis ergo est in hu-

44 METHODUS

hujus anorexiæ specie fermentum corrupens acerbitatem ventriculi.

II. Febres.

Februm signa.

Ut 1. *Ardor.*

2. *Obstructio alvi.*

3. *Amarities oris.*

Simili modo probant per illa, quæ sub titulo Bilis adducuntur, quod Bilis cum acredine in febribus sit fermentum abundans vel corrupens acerbitatem.

III. Melancholia hypochondriaca.

Signa ejus.

Ut 1. *Alvus durior.*

Oleaginitatem abundantem bilis aliquo modo probat, cætera verò signa.

2. *Dolor in hypochondriis.*

3. *Sudor frequentior.*

4. *Angustia præcordiorum.*

5. *Cibus parcior.*

6. *Liquidi appetitus solito infrequentior.*

Apertè dicunt acidum hic esse fermentum corrupens acerbitatem.

Ex

MEDEN DI. 45

Ex quibus constat unum fermentum à pluribus posse corrumpi, interim tamen restitutio fermenti semper eadem est, Sic.

*In Anorexia.
Febri.*

Est fermentum abundans & acerbiter corrumpens Bilis, in Melancholia hypochondiaca verò acerbiter corrumpit acidum.

Eadem etiam ratio est in cæteris fermentis v. g. in tit. Bilis ponitur Dysenteria à defectu bilis.

Signa verò Dysenteriae.

- Ut 1. Excrementa urgentia.
2. Excrementa liquidiora.
3. Succi fluidiores.

Firmiter monstrant acerbum esse fermentum illud, quod in Dysenteria bilem corrumpit & vim ejus sup-
pri-

46 METHODUS

primit. Nam ex titulo de Ventriculo integrum est, quod hæc signa ab acerbo producantur.

Sub eodem tit. Bilis recensentur

Scorbutus,

Scabies,

Signa eorum 1. *Pruritus partium.*

2. *Sudor falsior.*

3. *Exulcerationes cutis.*

Manifesta sunt argumenta fermenti falsi corruptentis Bilem.

Ex dictis innotescit bilem non solum ab acerbo sed etiam à falso & aliis fermentis posse corrumpi.

Hæc omnia sine contradictione ponunt, Regulam Medicorum universalem, Contraria contrariis sanari esse turpe mendacium, Hippocrates ne verbum quidem contrariorum habet, dicit in aphorismis, impletioni mederi evacuationem, evacuationi verò impletionem, & tandem concludit, *φαρμακων αντιαρτων*, videtur subcontrariatio, incertus de illa, alio plane sensu ac hodie capitur, & Galenus introduxit. Imo, si attentius rem consideramus, nulla dantur contraria. Aut enim affirmandum est, amaro contraria es-

sc

ME D E N D I. 47

se fermenta glutinosa, salsa, acerba, acida &c. Item, falso contraria esse, amara, dulcia, acerba, & quæcunque dari possunt fermenta, quod absurdum est.

Contraria in medicina non sunt admittenda, diversa & differentia inter se fermenta concedimus, sed quo sensu contraria dicere possumus me latet.

Cognitio verò fermenti abundantis, quantum ad sanationem conferat, Methodus dabit chymica. Hic sufficiat indigitasse solum modum, quomodo certe & sine fallacia ad eorum notitiam pervenire possumus.

CAP. DUODECIMUM.

Regula Sanationis Universalis Prima.

Quodcunque fermentum deficit, illud restituendum est, & sequitur sanitas.

Sic

48 METHODUS

Sic amara restituunt bilem, austera reddunt hepatis fermentum, acerbata dant ventriculo & Lieni, & sic de cæteris.

Bene inquirere decet & juxta Canones Semioticos judicandum est, quod deficiat fermentum, nec hic impingendum. Sunt enim fermenta quædam plane distincta & tamen primo intuitu videntur, videntur inquam seu apparent eundem edere effectum, cum tamen revera non sit v. g. Acidum & Acre disjunctissima in commovendo motu rerum glutinosarum vel viscosarum unum esse videntur. Verum re ipsa non sunt. Cognoscuntur & distinguuntur, quod acre liquores fundat cum ardore & quasi febriculâ quadam; Acidum vero eos cum horrore & rigore liquat.

Hæc Regula prima sicut perse firmo stat talo, sic etiam autoritate Veterum nititur.

Hippocrates Medicorum antesignanus in libro *περί φύσεως* dicit Medicina est deficientium additio, quod autem per deficientia fermenta, nostra intellexerit, patet ex libro *περί πάλαιης ιατρικῆς*.

MEDENDI. 49

τρεῖς. Sed inest in corpore humano, & salsum, & amarum, & dulce, & acre, & acerbum, & austerum &c. Ab his oriuntur morbi; an melius & clarius hujus doctrinæ documentum antiquitatis desiderari potest? verum cum non autoritati, sed demonstrationi incumbam, hæc tetigisse sufficit.

CAPUT DECIMUM TERTIUM.

Secunda Regula.

Semper persequendus est morbus, neglectis symptomatibus, si verò symptomata urgent, etiam his obviam eundum est, & non nunquam his solis ad breve spatium, neglecto morbo: Post vero sanatio morbo soli objicitur iterum.

Urgere dicitur Symptoma, quando
C mor-

50 METHODUS

mortem, vel aliud Symptoma periculi plenum minatur.

Hanc ut bene persequatur regulam Medicus, illum decet accuratè distinguere, quid sit symptoma, quid sit morbus: Sic verbi gratia in Pleuritide ardor febrilis est Symptoma ergo negligendus, & hostis Lethalis, morbus persequendus, & sic in cæteris.

Quando vero Symptoma ipso morbo gravius minatur, morbus est negligendus, & primum symptomati occurrendum. Sic verbi gratia in feбри, quando æger sensum amittit in pede, vel manu vel ibi torporem sentit, vel vellicationes percipit, ubicunque etiam locorum illæ sint, hic Symptomatibus statim occurrendum est, etiam neglecto morbo. Nam hæc Symptomata minantur convulsiones, convulsiones vero feбри decumbentem citò necant. Depulsis Symptomatibus febris sanatio iterum instituitur, & sic quoque ratio aliorum est morborum v. g. in febribus petechialibus.

Discernendum an febris sit
mor.

MEDENDI. 51

morbis essentialis? an verò
Symptoma.

Multum enim hic differt
methodus medendi.

I. Cum febris est morbus essentialis.

1. Habet Petechias rubras, quæ ultimo in lividum colorem mutantur, & sine exulceratione evanescent.

2. Alvus est obstructa. Nunquam enim diarrhœa cum febris essentiali subsistit.

3. Urina est rubicunda & diaphana sine sedimento, saltem in principio morbi, post cujus *acumen* turbida evadit cum sedimento ferè lateritio.

In hac febris est abundantia bilis, & defectus acerbis, quod semper est in omni febris essentiali, curatur per acerbis, hæc enim fermentum ventriculi (quod acerbum est) restaurant, alvumque blande usque ad Diarrhœam (qua superveniente febris solvitur) laxant; lunde patet error eorum, qui opiatas hanc febrim aggrediuntur.

II. Cum febris est Symptoma.

1. In cute æque ac cum morbus essentialis

C 2

fen-

52 METHODUS

fentialis est, petechiæ rubræ protuberant, quæ cum cœruleum colorem nactæ sunt, instar ulcerum disrumpuntur & evanescent.

2. Alvum satis laxam, imo & Diarrhæam junctam habet ex nimia falsedinis copia.

3. Urina est citrina turbida, in colorem violaceum vergens, cum multo, sed non crasso sedimento, ut plurimum albo & purulento, raro ad albedinem inclinante.

In hac feбри scorbutus est morbus principalis, & abundat hic falsedo, amarities autem, seu fermentum bilis est suppressum (experientia etiam in hujus modi corporum anatomia docuit ductum bilosum apertum & loco bilis sanguine repletum fuisse) Hoc ergò restaurandum, restauratur ergò &c.

Curatur hic morbus per amara.

MEDENDI. 53

mara. Requiritur autem hic
amara simplicia, quæ omni
acutie & acedine (quippe
quæ à sale proveniunt) sunt
destituta.

In hac febris Syntomatica
plus nocent quam profunt
omnia acerba, cum jam dum
corpus morbidum sale abun-
det, quod per amara est expel-
lendum. Restituto amaro fer-
mento, functiones naturales,
ad statum naturalem redeunt.
Alvi demulcetur stimulus, uri-
na iterum suo tingitur colore,
& in cute hærens falsum mor-
dicans & urens, quod uren-
do calorem excitat, edulco-
ratur.

C 3 EA-

54 METHODUS

CAPUT DECIMUM
QUARTUM.

Tertia Regula.

Ex præcedentibus probe noscere debet, quodnam superveniens Symptoma bonum vel malum sit, aliàs ægri periclitatur vita.

1. Diarrhæa superveniens feбри tollit febrē.

Non quælibet febris tollitur diarrhæa, sed essentialis, & eo tendit hic Aphorismus Hippocraticus. Plures dantur febres symptomaticæ, quæ semper noxiam diarrhæam sentiunt, idèdque in signa & circumstantias juxta Semioticos Canones diligentissimè inquirendum, ne asinum pro leone aspiciamus. Ratio hujus & sequentis aphorismi ex prioribus nota est.

2. Febris essentialis, (non symptomatica) superveniens Diarrhææ & Dysenterix tollit illas.

3. Fe-

MEDENDI. 55

3. Febris essentialis sponte seu arte producta, invadens Epilepticum sanat hunc.

Simplicibus Epilepsia inveterata in adultioribus sanari ferme nequit nisi febris producat, febrem producendo facile medetur epilepsiae, si vel quadriduum deferverit, febris constans medela est Epilepsiae, post tollatur febris. Chymica methodus agit sine febris.

4 Convulsionem invadentes febri cujuscunque generis decumbentem cito necant.

5. Dolores podagrici neminem invadunt, qui non aliquot dies prius alvum duriores vel omnino obstructam passus est, soluta alvo, decimo die sponte abeant. Sunt autem nonnulli dolores, qui arthritidem adeo æmulantur, ut veros arthriticos judicares, qui tamen non sunt, sed sunt scorbutici dolores, & tolli nequeunt, quam sanando Scorbutum. Distinguuntur autem à doloribus arthriticis, quod semper alvum laxam conjunctam habeant, arthritici vero semper alvum secum habent obstructam, & si leniores fuerint, duriores.

C 4 6. Usus

56 METHODUS

6. Usus Veneris nimius, obstruit al-
vum & tollit diarrhæam, ratio hujus
novi paradoxo ex fermentis patet, sti-
mulus in falso consistit & excernitur.

7. Hecticus cui capilli defluunt,
moritur autumno, etiam si hyeme sa-
natus, tota æstate sanus vivat, sola tri-
chorhœa relicta.

NB. *Τριχόγεια* nulli cedit simplici
in hecticis, verùm arcanis
cogitur Chymicis.

8. Puer ante Veneris usum Poda-
gra non laborat, Virgo verò non ten-
tatur Podagra, ni prius fuerit experta
menstrua, & non nisi obstructis men-
struis morbum hunc patitur,

9. Menstrua nunquam sistunt vir-
gini, nisi alvo dura vel obstructa;
Hoc quidem naturaliter semper ita
contingit, nisi etiam obstruantur à
causa cuiusvis obviam externa, vel apud
mulieres, quæ in partu læsæ sunt.

10. Excrementa alvi nigra & *αίμα-
τάδια*, instar sanguinis congelati, cui-
vis ægro, tertio die mortem in quovis
morbo præfagiunt.

11. Epilepsia febri accedens lethali-
lis.

12. Fa-

MEDENDI. 57

12. Facies Hippocratica, ut oculi torvi & concavi, nasus acutus, macies faciei, crudelis aspectus, adstricta tempora, aures frigidae, contractae, fibræ earum inversæ, cutis circa frontem dura, intenta, arida & color totius vultus viridis aut niger &c. malum.

13. Febris superveniens Apoplexiæ, tollit illam & bonum est. Non tollit apoplexiam sola febris semper, verum prudenti medicæ manui paratam præbet viam ad medelam.

14. Nemo qui multo sale recenti utitur, tentatur calculo.

NB. De sale hic sermo est recenti, non de salitis, ubi sal jam dum aliam per carnem induit naturam, longa conjunctione & fermentatione.

15. In pellendis menstruis ætas mulierum observanda est, & luna an sit crescens vel decrescens. Mulier Juvenca, luna crescente patitur ut plurimum menstrua, vetula verò luna decrescens eadem quamplurimum experitur. Ideoque ratio ætatis habenda, & naturæ ductum sequamur. Aliàs propulsionem menstruorum cum ægri damno & periculo instituimus.

58 METHODUS

v. g. Si junioribus luna decreſcente & ſenioribus Lunæ incremento promovemus menſtrua, æger de vita periclitatur, vel gravi corripitur morbo, niſi conſuetudo aliter ferat.

16. Omnibus morbis ubi fermentum deficit acerbum ventriculi v. g. in Anorexia, Phrenitide, Lethargo, Comate &c. Superveniens Diarrhæa eſt levamini.

17. Paſſioni Cœliacæ, Lienteriæ, Scabiei, Scorbuto, Paralyſi &c. & omnibus morbis à defectu bilis oriundis Superveniens eſſentialis febris levamini eſt.

18. Convulſiones aliis morbis ſupervenientes ſemper malæ ſunt, nonnullis verò in morbis ſpecialiter recensendis, omninò Lethales ſunt.

19. Omnis carus ſupervenit alvo obſtructæ vel febrili, & bidui ſeu tridui ſpatio deſinit in Diarrhæam; Ergo febrili laboranti eſſentiali eſt ad ſanitatē ſi ſponte acceſſerit, ſine aliis gravioribus ſymptomatibus.

Omnis ſtatus ægri, quo magis recedit à ſtatu naturali, ſit in ingerendis ſit in egerendis & excernendis, ſit in
tun-

MEDENDI. 59

functionibus naturalibus, eò est periculofior, verbigratia appetitus cibi & potus inordinatus l. nullus, l. nimius, visus, gustus, loquela, tactus, &c. læsi, excrementa nulla vel nimia, vel colore non debito, vel sine fœtore &c.

CAPUT DECIMUM QUINTUM.

Quarta Regula.

Probe inquirere decet, an fermentum simplex seu compositum deficiat, an unum an plura.

Fermenta sunt multiplicia, & raro fermentum deficit simplex, & remedia ex numero fermentorum etiam raro simplici gaudent sapore. Ideoque fermenta noscenda sunt quoque composita. Nec hoc sufficit, nobis constare itidem debet, an unius viscerum an duorum vel tandem trium viscerum

60 METHODUS

rum fermenta sint depravata. Ex signis hoc facili concluditur negotio.

Unum fermenti genus oppressum, facillime restituitur.

Duo fermenta restituenda, sunt quidem majoris operis, attamen prudenti cedunt manui medicæ.

Tria verò viscera iterum ad naturalem fermentationis statum reducere, simplicibus ferme est impossibile, hic ad Chymica recurendum.

CAPUT DECIMUM SEXTUM.

Quinta Regula.

Noscere debemus fermenta unde originem habeant.

Sic I. omne dulce originem debet acido.

Saccharum acidum fundit spirituum.

Mel dat acidum.

Acetum cum Saturno dat Saccharum

Ergò

MEDENDI. 61

Ergò ubi acidum & acerbum, ab acido oriens prævalent, abstinendum dulcibus, quæ vehiculi loco esse solent, ut in Dyfenteria.

Non possumus non addere crassam & rudem illam opinionem Neoterico-
rum quorundam, Medicastrorum, qua acidum omnis mali autorem in corpore humano dicunt, & simul principium venditant, quasi verò à principiis naturalibus primis, & substantialibus producantur morbi. Acidum est compositum ex Spiritu Volatili, Oleo, & terra, quod probamus, si aceto destillato addatur Salvolatile Urinosum, oleum prodibit in conspectum, l. si alcali aceto destillato saturatum, ad latus fortiori urgetur igne, oleum videbit. Aut in modo alligato Saccharo Saturni destillando, dictam inuenies mixturam, sed objicient, & Spiritus Vini ex aceto prodiens acidum iustile est. His respondeo, si rite procedis, Spiritus Vini nunquam est acidus, sed vinum sublimatum, quod vulgò appellatur Spiritus Vini, est acidum, longè autem differt, à Spiritu vero, sed harum rerum anatomia & doctrina

62. METHODUS

ad Chymicam pertinet methodum,
jam tantum de acido.

2. Omnia *γλυκύπικρα* sunt anodyna
& narcotica, & vice versa; quo plus
autem sunt amara, eò magis sunt nar-
cotica.

Ergò abstinendum est in morbis,
ubi bilis abundat, ut in hecticis, in
febris &c. aliàs oleum additur flam-
mæ. Si qua dolor adest, fermentum
restituatur suppressum, dolorque cessa-
bit.

3. Omnia acerba sunt venena, &
venenum eorum consistit in eo, quod
summa vi *ἀνα κατὰ* operantur. Ergo
acerba semper demulcenda sunt, ut
vis eorum reddatur mansuetior, na-
turæ convenientior. In solo enim a-
cerbo excrementorum stimulus con-
sistit.

4. Acerba cum acrimonia & ama-
ritie conjuncta, operantur saltim per
sedes. Acria & acerba sunt *καθαρτικά*
vehementiora, amarities vel resinofitas
purgans lenius reddit.

5. Omne Laxativum reconditum
acerbum habet.

6. Omne acerbum est sternutatori-
um.

um, sed non omne sternutatorium est acerbum.

Ex hoc principio sequitur in febribus, assumtis acerbis, hæmorrhagia narium ad excretionem criticam.

7. Omnia quæ hircum olent, vel sapiunt, vel huic affinia, amarum cum falsedine vel oleosum cum falsedine matres agnoscunt, multa simul acre habent.

Sic caro salita olet hircum, cum aliquandiu conjuncta fuerint. Prurigo venerea hominum & animalium olet hircum, falsedinem cum oleaginitate vel amaritie gustet, qui volet, sudor colliquativus, & sub axillis, hæcticorum sudor, olet hircum. Radices Pimpinellæ, porri, ceparum &c. item castoreum, asa foetida &c. olent hircum.

8. Omnia salina cujuscunque etiam sint naturæ, seu alcalinæ, seu Nitrosæ, seu Vitriolicæ, seu acidæ, seu alius genii, quando carent alio fermento amaro, resinoso glutinoso, vel hujus generis alio, si sumuntur intra corpus, laxationem alvi promouent.

Ex

64 METHODUS

Ex his cognoscitur error eorum, qui scorbutum, Dysenteriam &c. salibus volatilibus, alcalicis, crocis metallorum, virriolicis, &c. depellere volunt.

9. Salina cujuscunque sint naturæ, seu alcalinæ vel urinosa, seu acidæ, quando Vitriolis & acerbis quæ vehementissime *ἀνω καὶ κάτω* purgant, adduntur, ut salina prævaleant, vim *δραστικῆσαν καθαρτικῆν* eorum demulcent, ut abeant in lenissima acerba, quæ saltim alvum aperiunt.

Error patet ex his eorum qui febres China de China sanare aggrediuntur. Item sic non latet ignorantia communis omnium medicorum, qui amara & glutinosa, loco primorum medicaminum in febribus & aliis morbis adhibent.

10. Glutinosa proprie appellantur, quæ cocta, mucilaginem quandam præbent sine amaritie, acore, acredine &c. & ita vox glutinosum semper debet intelligi.

11. Oleosa & inde provenientia amara, si aliquam acredinem habent conjunctam, pus & materiam purulentam.

MEDENDI. 65

lentam producere solent externe.

NB. Ratio desumitur à sola oleaginitate, ulcus seu internum seu externum semper faldedine scatet. Salsedo verò deglutitur oleaginitate, ut in Sapone deprehenditur.

12. Plures dantur casus ubi cutis & internarum partium est consumptio, quæ totum serpit per corpus, ob defectum verò seriglutinosi, expellentis fermentum peregrinum, mundam & puram carnem non producit. Hoc in passu acre urens, serum mundificans, ut serpigo vertatur in materiam purulentam, deficit. Acria itaque imprimis si cum oleaginitate sunt conjuncta pus producunt, Pus verò citrinum semper prodromus est sanationis. Externa sanatio propriam meretur recensionem.

CA-

66 METHODUS

CAPUT DECIMUM.
SEPTIMUM.

Sexta Regula.

Excretiones naturales, quæ
deficiunt, priusquam sana-
tio instituitur, promovendæ,
& post aggredienda est cura-
tio.

Excretiones naturales deficientes
sunt Symptomata urgentia. Sic v. g.
obstructa alvus, urinæ retentio, sudor
naturalis impeditus, & quæ hujus sunt
naturæ, ante omnia ad statum natu-
ralem sunt reducenda; Si non ex to-
to, tamen ex parte, quantum nimi-
rum possumus. His restitutis judi-
care licet de gravitate vel levitate mor-
bi; Plures enim morbi originem hisce
debent, quæ aliàs aliunde oriri cre-
duntur. His etiam apertis ductibus,
aperta quoque via est, qua egredi po-
test

MEDENDI. 67

test regurgitantia fermenti abundantis, & felicius ad statum reverti potest illud fermentum quod deficiebat, sponte sua hoste opprimente abeunte. Cum Judicio tamen agendum est, ut cognoscamus, an hæc Symptomata dependeant à morbo, an verò morbus ex his Symptomatibus proveniat, vel an morbus & hæc Symptomata sint plane separata. Nil nisi necessarium agendum est.

Nunc tandem sequitur ultima pars methodi. Cognito morbo, cognito modo tollendi, restat ut etiam media innotescant, quibus sanatio instituitur. Media desumi solent, vel ex regno Animalium vel vegetabili, vel ex minerali; Ordine igitur ea locabimus, juxta ut sapore produnt, ad quamnam fermenti classem pertineant.

Animalia cum omnium facillime judican-

68 M E T H O D U S

dicantur quonam pertineant, his classibus ea omisi, recitandis vegetabilibus solis occupatus.

In Judicandis fermentis probè observare decet, an sit fermentum simplex vel compositum, fermenta autem quotuplicia sint, tabula monstrabit.

His probe observatis, rarò aut nunquam crudelibus mediis ut venæ sectione, scarificatione, sanguisugis, setaceis, vehementi purgatione, & vomitione, &c. opus erit, carnificinæ hæ hominum ex numero remediorum omnino extirpandæ essent, nunquam quod meminerim coegit necessitas, ut ad hæc transiverim.

MA-

MATERIÆ
MEDICÆ
FARRAGO,

In Classes digesta.

M
F

S

de

fe

fe

in

ru

qu

ge

fu

no

v:

D

ru

MATERIÆ MEDICÆ
FARRAGO,

In Classes digesta.

Admonitio ad Lectorem.

Sequens farrago materiæ medicæ gustu comprobata, desumpta ex herbis, Radicibus, feminibus &c. siccis, uti ea aservantur ad usum medicum in officinis Pharmacopœorum. Multis verò viribus quoque pollent & dotata sunt vegetabilia recentia & viridia succo plena, quæ in exsiccatis non inveniuntur, & plane evanuerunt, de his igitur si DEUS permiserit, in posterum seorsim.

TA.

TABULA.

Fermenta sunt vel.	Simplicia	1. Acrīa. δριμύτια.
		2. Amara. πικρά.
		3. Salina. αλμυρά.
		4. Pinguia seu oleosa. ελαία.
		5. Dulcia. γλυκεία.
		6. Glutinosa. κολλήδια.
		7. Acida. όξια.
		8. Austera. άσχηρά.
		9. Acerba. στυφνά.
		10. Resinosa.
Composita	11. Amaro-Acria. δριμύπικρα.	
	12. Amaro-Dulcia γλυκύπικρα.	
	13. Am. Austera. άσχηρόπικρα.	
	14. Amari-Resinosa.	
	15. Amaro-Salsa.	
	16. Am. Dulcia cum acredine.	
	17. Amaro-Glutinosa.	
	18. Amaro-Austero Dulcia.	
	19. Acri-salfo oleosa.	
	20. Acri-resinosa cum acerbit.	
	21. Acri-resinosa.	
	22. Acri dulcia resinosa.	
	23. Acri-Amaro resinosa.	
	24. Acri-Austera.	
25. Acri-Acerba.		
26. Acri-resinosa cum falsed.		

FER.

FERMENTORUM.

27. Acerbo-Amara.
28. Acerbo-Resinosa.
29. Acerbo-Austera cum aliqua amaritie.
30. Acri Dulcia. δριμυγλυκεία.
31. Acri-Oleosum.
32. Dulci-Austera. άσχηρογλυκεία.
33. Dulci-Glutinosa cum parva acredine.
34. Glutinoso-acria.
35. Glutinoso-dulcia.
36. Glutinoso-falsa.
37. Acri-Oleosa cum amaritie.
38. Glutinoso pinguia.
39. Amaro acria cum falsedine.
40. Dulcia cum falsedine.
41. Austero-Resinosa.
42. Glutinoso-Resinosa.
43. Amaro pinguia seu oleosa.

D

x, Acrīa,

74 MATERIA

1. *Acrida.*

- Radices. Pyrethri.
 Semina. Napii.
 Sinapios nigri.
 Herbæ. Saturejæ.
 Thymi.
 Aromata. fr. Cardemom.
 fr. Cubebarum. cum aliqua
 amaritie.
 fr. Granor. Paradisi.
 fr. Piper. alb.
 nig.
 long.
 Peruvian. l. Indi-
 ci, est acerrimum.
 Radic. Zingiberis,

2. *Amara.*

- Radices. Gentianæ.
 Lapathi acuti.
 Squillæ præparatæ.
 Been albi.
 Cyperi rotundi.
 Mandragoræ.
 Semina. Aurantiorum.
 Cardui benedicti. Amarum
 sed non adeo fortè.
 Citri.

Ci-

MEDICA. 75

- Semina. Cinæ f. Sementinæ.
Fraxini.
Lupinorum.
Petrofelini Macedonici.
- Herbæ. Agrimonix.
Absinthii vulgaris, recens
dulcedinem adjunctam
habet, sed parvam admo-
dum.
Bardanæ.
Botryos.
Cardiacæ.
Cardui benedicti.
Cochleariæ.
Chamæpitys.
Centaurii minoris.
Epaticæ Mesues.
Galegæ.
Gratiolæ.
Marrubii.
Melissæ sativæ.
Nasturtii aquatici.
Polii Montani.
Scabiosæ.
Scordii.
Tritolii fibrini.
Veronicæ.
- Flores. Agerati.

D 2

Flo:

Flores.

Acac.

Cheiri.

Lil. Convall.

Spic. Celt.

Tanacet.

Fructus.

Coccul. Ind.

Cortices.

Capparidis.

Succi.

Spinæ cervinæ.

3. *Salina.*

Radices.

Been rubri.

Fœniculi. Salsedo sed pa-
rum.

Semina.

Alkekengi.

Herbæ.

Alfines.

Acetosæ. Recens est acida,
sed siccata est salsa.

Anethi exsiccati.

Beccabungæ siccatae, recens
est acre.

Chelidonii minoris.

Hederæ terrestris.

Saponariæ.

Soldanellæ.

Umbilici veneris.

Partes Ani-Erinac. combusti, aliquid
malium. falsi.

Sanguinis Hirci.

5. Pin-

MEDICA. 77.

4. *Pinguia seu Oleosa.*

Fructus. Nucl. pineæ, cum dulcedine.

Pistac.

Perfic.

Amygdal. Dulc.

5. *Dulcia.*

Radices. Taraxaci.

Chelidonii minoris.

Semina. Anisi.

Melonum.

Papaveris albi.

Herbæ. Scolopendrii.

Fructus. Dactyl.

Jujub.

Siliqu. Dale.

Succi. Liquiritiæ.

Mannæ.

6. *Glutinosa.*

Radices. Althææ.

Consolidæ majoris.

Lilior. albor.

Semina. Cidoniorum.

Cucumerum.

Lini.

Psyllii.

Plantaginis.

D 3

Simi-

- Semina. Roris marini.
Basilic.
- Herbæ. Hyoscyami ficcati.
Malvæ.
Violarum.
- Flores. Papaver. errat.
Malvæ.
- Gummata Arabici:
Ceraforum.
Tragacanth.
- Partes Ani- Colli piscis.
malium. Priap. Cervi.
Tauri.
Ceti.

7. *Acida.*

- Herbæ. Acetofellæ.
Roris Solis.
- Fructus. Ceras. exsiccat.
Myrtill. sub acidi.
Myrobolani Bel- } cum au-
 } lricæ. } sterita-
Citrinæ. } te.
 } emblicæ. cum
 } faldedine.
 } chebulæ. cum
 } austeritate &
 } dulcedine.

8. *Au-*

MEDICA. 79

8. *Austera.*

- Radices. Alcannæ s. Anchusæ.
Aristolochiæ rotundæ faba-
ceæ.
Bistortæ.
Contra Yervæ.
Rhabarbar. Monachorum.
Semina. Acetosæ.
Berberum.
Lapathi acuti.
Herbæ. Alchymillæ.
Hyperici.
Fol. Querci.
Flores. Pœoniæ.
Fructus. Myrobalanor. Indic.
Cortices. Granatorum.
Partes Ani. Unicorn. fossi veri.
malium.

9. *Acerba.*

- Radices. Heliebori albi.
Herbæ. Semper vivi minimi, seu
Vermicularis ficcati, Sic-
cata acerbum lene, recens
vero acerbum cum acre-
dine sat forte.
Flores. Bellid. rub. mediocre.
Gummata. Guttæ cum parva amaritie.

D 4

10. Rr-

I0. *Resinosa.*

Radices. Brusci. Radices
 Gummata. Animæ.
 Maffich.
 Olibani.

II. *Amaro Acria.*

Radices. Angelicæ.
 Aristolochiæ rotundæ veræ.
 Cavæ.
 Curcumæ. Acre præv.
 Enulæ.
 Galangæ maj. Acre præv. A-
 marities verò parva
 admòdum.
 Galangæ min. s. rubræ. A-
 cre fortissimum & a-
 marities sat notabilis.
 Zedoariæ. Amarities præv.
 Anthoræ.
 Distamni albi.

Semina. Amomi, acre cum parva ad-
 modum amaritic.
 Coriandri. utraque leniter.
 Eruçæ. acre præv.
 Sileris montani.
 Dauci nostrat.
 Cubebar.

Herbæ. Abrotani. Acre præval. sed
 &

MEDICA. 81

& amarities notabilis.

Herbæ. Arthemisiæ rubræ, recens,
exsiccatæ nullius usus.
Balsamitæ. Amarum præv.
Chamomillæ vulgaris. Acre
præv.

Hyssopi.

Lavendulæ.

Majoranæ, cum parva ad-
modum amaritie.

Menthæ Crispæ. Acre præv.

Matricariæ. Amarum præv.

Origani cretici.

Rutæ.

Flores. Lavendulæ.

Cortices. Aurantiorum, amarum
præv.

Scacarill.

12. *Amaro Dulcia.*

Radices. Iridis Florentinæ. Sed de
utroque parum participat.

Iridis nostratis. Sed de u-
troque parum participat.

Semina. Pœoniæ.

Herbæ. Betonicæ. Sed de utroque
parum.

Calcatrippæ. Cum parva ad-
modum dulcedine.

D 5 Gum-

82 MATERIA

Gummata. Sarcocollæ. Cum glutinositate.

Aromata. Fl. Croci Oriental.

Succi. Opii Amarum præv.

13 *Amaro Austeræ.*

Radices. Pentaphylli.

Cariophyllatæ.

Chinæ Austerum cum parva amaritie.

Rhapontici Austerum præv.

Tormentillæ. Austerum præv.

Semina. Hyoscyami siccati. Parva amarities cum parva Austeritate & dulcedine.

Herbæ. Pyrolæ. cum aliqua amaritie.

Flores. Balauftiorum. Austerum præv.

Rosar. rubr.

Cortices. Chin Chin.

14 *Amoro Resinosa.*

Radices. Meu.

Serpentariæ virginæ.

Aristolochiæ longæ veræ.

Aristolochiæ longæ vulgaris.

Semina. Nigellæ.

Semi-

MEDICA. 83

- Semina. Perfoliatæ.
 Sefeli Cretici.
- Herbæ. Absynthii Pontici.
 Aristolochiæ longæ. Cum
 aliqua amaritie.
 Calamintæ montan. Cum
 parva acredine.
 Lauri.
 Millefolii.
 Sabinæ.
 Tanaceti.
- Flores. Chamomill. Roman.
- Fructus. Nucleor. Cupres.
- Gummata. Bdellium.
 Myrrhæ.
 Succini.
 Tacamahaca.
 Ammoniaci. Cum acerbi-
 tate.
 Galban. Cum falfedine.
 Opopanacis. Cum falfedine.
15. *Amaro Salsa.*
- Radices. Nymphææ. Sed de utroque
 parum participat.
- Semina. Petroselini nostratis. Cum
 parva admodum ac-
 dine.
 Saxifragæ albæ:
 D 6. Her-

Herbæ. Chamædris.
 Cynoglossæ. Cum aliqua
 falsedine.
 Fructus. Alkekengi. Ad acidum in-
 clinans.
 Gummata. Sagapeni. Cum acredine.
 Succī. Elaterii.
 Partes Ani-Coccinelli.
 malium.

16. *Amaro Dulcia cum
 Acredine.*

Radices. Angelicæ nostratis.
 Semina. Staphysagriæ. Acre præv.

17. *Amaro Glutinosum.*

Radices. Cichorii. Glutinosum præv.
 Semina. Cheiri.

18. *Amaro Austero Dulce,*

Radices. Hyoscyami. recent; exsic-
 catæ nullus usus.

19. *Acridi Salso Oleosum.*

Radices. Allii.

20. *Acridi Resinosum cum*

Acerbitate.

Radices. Afari.

MEDICA. 85

21. *Acri Resinosum.*

Radices. Ostrutii. Acre & Resinosum præv.

Peucedani. utraq̃ paria.

Valerianaë.

Chelidonii majoris.

Semina. Dauci Cretici. Acre præv.

Herbæ. Apii. sed valde leniter.

Dictamni Cretici. Sed moderate.

Levistici seu Ligustici.

Pulegii.

Saxifragæ albæ ficcataë.

Flores. Anthos.

Gummata. Assæ Dulcis.

Elemi.

Storacis Liquid.

22: *Acri Dulce Resinosum.*

Radices. Cardopatii.

Levistici. acre præv.

Semina. Levistici, seu Ligustici.

23. *Acri Amaro Resinosum.*

Radices. Calami Aromatici.

Semina. Angelicæ.

Ammios.

Apii. Resinosum & acre prævalet amaritici ;

D 7

Succi.

86 MATERIA

Succi. Camphoræ.

24. *Acri Austerum.*

Radices. Cyperi longi.

25. *Acri Acerbum.*

Radices. Esulæ. Utraquè fermenta
sunt fortia sed exsicca-
ta nullius usus.

Semina. Cataputiæ.

Gummata. Euphorbii.

Succi. Scammonii.

26. *Acri Resinosum cum
Salsedine.*

Radices. Pimpinellæ. Acre præval.

Gummata. Affæ foetidæ.

27. *Acerbo Amarum.*

Radices. Cucumeris Asinini, Acer-
bum præv.

Hellebor. nigri. Acerbum
præv.

Mechoacannæ albæ. Acer-
bum cum parva ama-
ritie.

Bryoniæ:

Semina. Colocynthidis.

Fructus. Hederae arboreæ.

Succi. Aloes,

28. A.

MEDICA. 87

28. *Acerbo Resinosum.*

Radices. Jalappæ. Veterrima aliquid
acerbi habet, sed
caret resinofitate,
quam recens ha-
bet adjunctam.

29. *Acerbo Austerum cum
aliqua amaritie.*

Radices. Rhabarbari veri.

30. *Acri Dulcia.*

Radices. Apii.
Farfaræ. Acre sat fortiter
prævalet.

Semina. Fœniculi.
Dulce cum parva acredine.

Aromata. Cortic. Cinnamom.

31. *Acri Oleosum.*

Semina. Anethi.
Carvi.

Herbæ. Salviæ.

Cortices. Sassafras.

Aromata. fr. Caryophilli.

Partes Ani. Lumbrici Terrestr. PP. Sal
malium. volat. ad acria PP. oleum
ad pingue.

32 *Dulci:*

32. *Dulci Austera.*

Radices. Eryngii. Præv. Dulce.
 Filicis.
 Polypodii. Præv. Austerum.

33. *Dulci Glutinosum cum
 Parva Acredine.*

Radices. Sigilli Salomonis Siccati.

34. *Glutinosum. Acre.*

Semina. Nasturtii.
 Partes Ani- Cornu Alces PP, Sal volat.
 malium. & Gelat. refertur ad
 Glutinosum acre.
 Cornu Cervi. ut præcedens.
 Eboris ut Cornua.
 Mand. Luc. pisc. ut cornua.
 Osf. de Corde Cervi. ut cor-
 nuua.
 Serpentis PP. Sal volat. ad
 acria. P P. Gelat. ad
 Glutinosa.

35. *Glus*

35. *Glutinosum Dulce.*

Radices. Cyclaminis.
 Glycirrhizæ.
 Scorzoneræ. Parum dulce-
 dinis habet.
 Doronici.

36. *Glutinosum Salsum.*

Radices. Asparagi.
 Herbæ. Fol. Sennæ.

37. *Acre-Oleosum cum Amari-
 ritie.*

Semina. Cumini.

38. *Glutinosum Pingue.*

Semina. Citrullorum.
 Cucurbitarum.

39. *Amaro Acre cum Sal-
 sedine.*

Semina. Cochleariæ.

40. *Dulce cum Salsedine.*

Herbæ. Basilici.

90 MATERIA MEDICA.

41. *Austero Resinosum.*

Herbæ. Origani Vulgaris.

42. *Glutinoso Resinosum.*

Semina. Fœn. græ.

43. *Amaro Pinguis seu Oleosa.*

Cortices. Citri.

Aromata. Flor. Macis. Amarum præv.

Fr. Nucis Molchat. Oleo-
sum præv.

Partes Ani-Castorii.
malium.

NUNC

A.
1
a.
ev.
10-
R
II
E
B
2
IC
E
H

NUNC SEQUUNTUR
SIMPLICIA EADEM,
O R D I N E
ALPHABETICO
D I G E S T A,

Quo facilius quodlibet inveniri possit.

*Quæ in hoc Catalogo per NB.
notata sunt, potentioris &
ditioris sunt fermenti
præ cæteris.*

NUNC SEQUUNTUR
SIMPLICIA EADEM
ORDINE
ALPHABETICO
DIGESTA
Quo facilis quolibet inve-
ni possit
Que in hoc Catalogo per N.B.
Altera sunt, posteriora
Altera sunt, posteriora
que videntur

RAD
Alth
Alca
ch
Arist
tu
Ange
Anth
Arist
tu
Arist
ga
Arist
ga
Api
Ange
tis
Allii
Aspa
Asar
Beer
Beer

RADICES. 93

RADIC. NOM. A. TITULUS.

Althææ.		NB. <i>Glutinosum.</i>
Alcannæ seu An-	}	<i>Austera.</i>
chusæ.		
Aristolochiæ ro-	}	<i>Amaro Acria</i>
tundæ fabaciæ.		
Angelicæ Italicæ.	NB.	
Anthoræ.	}	<i>Amaro Acria</i>
Aristolochiæ ro-		
tundæ veræ.		
Aristolochiæ lon-	}	<i>Amaro Resi-</i>
gæ veræ.		
Aristolochiæ lon-	}	<i>nosa.</i>
gæ vulgaris.		
Apii.		NB. <i>Acri Dulce.</i>
Angelicæ Nostra-	NB.	<i>Amaro dulce</i>
tis.		<i>cum acredine.</i>
Allii.		NB. <i>Acri salso oleo-</i>
		<i>sum.</i>
Asparagi.		NB. <i>Glutinosum sal-</i>
		<i>sum.</i>
Afari.		NB. <i>Acri Resinosum</i>
		<i>cum Acerbitate.</i>
	B.	
Been albi.		<i>Amarum.</i>
Been rubri.		NB. <i>Salsum,</i>
		Bi-

94 RADICES.

Bistortæ.	<i>Asterum.</i>
Brusci.	<i>Resinosum.</i>
Bryoniæ.	<i>Acerbo amarum</i>
Brançæ urfinæ.	NB. <i>Salso oleosum.</i>
	C.
Chelidonii mino- ris.	<i>Dulce.</i>
Cavæ.	NB. <i>Amaro-acre.</i>
Caryophyllatæ.	<i>Amaro-Auste- rum.</i>
Chelidoniimajoris.	<i>Acri-Resinosum</i>
Cardopatii.	NB. <i>Acri Dulce-Re- sinosum.</i>
Calami Aromatici.	NB. <i>Acri amaro-Re- sinosum.</i>
Consolidæmajoris.	NB. <i>Glutinosum sim- plex.</i>
Cyperi longi.	<i>Austero Acre.</i>
Cyperi rotundi.	<i>Amarum sim- plex.</i>
Cichorii.	<i>Amaro glutino- sum pr. glut.</i>
Cyclaminis.	NB. <i>Dulci Glutino- sum.</i>
Chinæ.	<i>Asterum cum parva amarit.</i>
Contra Yervæ.	<i>Asterum sim- plex.</i>
	Cu-

RADICES. 95

Cucumeris asinini. NB. *Amaro acerbum
sed acerbum
præv.*

Curcumæ. NB. *Acri - amarum
præv. acre.*

E.
NB. *Amaro. acre.*

Enulæ. *Austero dulce*
Eryngii. *præv. dulce.*

Efulæ. *Acri acerbum,
utraque fer-
menta sunt
fortia sed ex-
siccata nullius
usus.*

F.
NB. *Acri dulce præv.
acre sat forti-
ter.*

Farfaræ. *Salsum simplex.*

Fœniculi. *Austero Dulce.*

Filicis. NB. *Acri amarum
sed acre præv.
Amarities verd
parva admo-
dum.*

Galangæ majoris. NB. *Acri amarum,
seu rubræ
Acce fortissi-
mum*

Galangæ minoris. NB. *Acri amarum,
seu rubræ
Acce fortissi-
mum*

um
ste-
um
Re-
Re.
m-
e.
m-
no-
t.
no-
um
rit.
m-
u-

96 RADICES.

mum & amarities sat notabilis.

Gentianæ. NB. *Amarum simplex.*

Glycyrrhizæ. NB. *Dulce. Glutinosum.*

H.

Hyosciami. *Amaro Austero. Dulce recens, exsiccatæ nullus usus.*

Hellebori nigri. NB. *Amaro Acerbum. præ. acerbum.*

Hellebori albi. NB. *Acerbum simplex.*

I.

Jalappæ. NB. *Acerbo resinofum. Veterri- ma aliquid acerbihabet, sed caret resinofitate, quam recens habet ad- junctam.*

Ircos

RADICES. 97

- Ireos Florentinæ. *Dulce amarum,*
sed de utro-
que parum
participat.
- Ireos Nostratis. *Dulce amarum,*
ut præcedens.
- L.
- Levistici. *NB. Acri resinofum*
cum dulce-
dine.
- Lappathi acuti. *NB. Amarum sim-*
plex.
- Liliorum alborum. *Glutinosum sim-*
plex.
- M.
- Meu. *NB. Amaro Resino-*
sum.
- Mandragoræ. *Amarum sim-*
plex.
- Mechoacannæ al- *NB. Acerbo amarum,*
 bæ. *acerbum cum*
parva ama-
ritie.
- N.
- Nymphææ. *Amaro salsum,*
sed de utro-
que parum
participat.
- E
- Ostru-

98 R A D I C E S.

- Ostrutii. O.
NB. *Acri resinofum
sed acrerese-
sinoso præv.*
- Pentaphylli. P.
NB. *Amaro auste-
rum.*
- Petasitidis. *Amarum sim-
plex.*
- Peucedani. NB. *Acri resinofum,
utraq; paria.*
- Pimpinellæ. NB. *Salso resinofum
cum acredine
acredo præv.*
- Polypodii. *Dulce Auste-
rum, auste-
rum præv.*
- Pyrethri. NB. *Acere simplex.*
- Rhabarbari Monachorum. R. *Austerum sim-
plex.*
- Rhabarbari veri. NB. *Austero Acer-
bum cum ali-
qua amaritie.*
- Rhapontici. *Amaro auste-
rum, Auste-
rum præv.*

Scor-

RADICES. 99

S.

- Scorzonerae. NB. Dulce glutinosum, sed parum dulcedinis habet.
- Squillae præparatae. NB. Amarum simplex.
- Sigilli Salomonis ficcati. Dulce glutinosum cum parva acedine.
- Serpentariae Virginæ. Amaro resinofum.

T.

- Tormentillæ. Amaro austerrum, Austeritatis præv.
- Taraxaci. NB. Dulce simplex.
- Valerianæ. NB. Acri resinofum.
- Zedoariæ. NB. Acri amarum, amarities præv.

V.

Z.

SEMINA. A. TITULUS.

- Angelicæ. NB. Amaro acri resinofum.
- E 2 Acc-

100 S E M I N A.

Acetosæ.	<i>Asterum simplex.</i>
Anifi.	NB. <i>Dulce simplex.</i>
Ammios.	<i>Acri amaro refinofum.</i>
Apii.	NB. <i>Amaro acri refinofum, Refinofum & acre præv. amaritiei.</i>
Amomi.	NB. <i>Acre cum parva admodum amaritie.</i>
Aurantiorum.	<i>Amarum simplex.</i>
Alkekengi.	<i>Salfum simplex.</i>
Berberum.	B. <i>Auferum simplex.</i>
Bafilii.	<i>Glutinosum.</i>
Cardui benedicti	C. <i>Amarum simplex. Amarum fed non aded forte.</i>
Coriandri.	<i>Acre amarum, utraque leniter.</i>
Carvi.	NB. <i>Acri Oleofum.</i> Cu-

S E M I N A. 107

Cumini.	NB. <i>Acri Oleosum cum amaritie.</i>
Citrullorum.	<i>Glutinosum pin- gue.</i>
Cucurbitarum.	<i>Glutinosum pin- gue.</i>
Cidoniorum.	NB. <i>Glutinosum sim- plex.</i>
Cucumerum.	<i>Glutinosum sim- plex.</i>
Cataputiæ.	NB. <i>Acerbo acre.</i>
Citri.	<i>Amarum sim- plex.</i>
Cinæ.	NB. <i>Amarum sim- plex.</i>
Cochleariæ.	<i>Amaro acre cum salsedine.</i>
Colocynthidis.	NB. <i>Amaro acerbum.</i>
Cheiri.	NB. <i>Amaro glutino- sum.</i>
Cubearum.	<i>Amaro acre.</i>
	D.
Dauci Cretici.	NB. <i>Acri resinosum acre præv.</i>
Dauci Vulgaris.	<i>Amaro acre.</i>
	E.
Eruçæ.	NB. <i>Acri amarum acre præv.</i>
	E 3 Fæ.

102 SEMINA.

- F.
- Fœniculi. NB. Dulce acre. dulce cum parva acedine.
- Fraxini. Amarum simplex.
- Fœnu græci. NB. Glutinoso resinofum.
- H.
- Hyosciami ficcati. Amarum austerrum, parva amarities cum parva austerritate & dulcedine.
- L.
- Eapathi acuti. NB. Austerum simplex.
- Lupinorum. NB. Amarum simplex.
- Lini. NB. Glutinosum simplex.
- Ligustici seu Levistici. NB. Acri Resinosum cum Dulcedine.
- M.
- Melonum. Dulce simplex.
- Meliffæ. NB. Glutinosum. Na-

N.

- Napii. *Acre simplex.*
 Nasturtii. NB. *Acre glutinosum.*
 Nigellæ. *Amaro resinofum.*

P.

- Papaveris albi. *Dulce simplex.*
 Perfoliatæ. NB. *Amaro resinofum.*

- Pfyllii. NB. *Glutinosum simplex.*

- Plantaginis. *Glutinosum simplex.*

- Pœoniæ. NB. *Amaro dulce.*

- Petroselinii nostratis. NB. *Amaro falfum cum parva acredine.*

- Petroselinii macedonici. *Amarum simplex.*

R.

- Roris marini. *Glutinosum simplex.*

S.

- Sileris montani. NB. *Amaro acre.*

- Staphysagriæ. NB. *Amaro acre cum dulcedine acre præ.*

- Saxifragæ albæ. *Amaro falfum.*

E 4 Sc.

104 H E R B Æ.

Sefeli cretici. NB. *Amaro resinum.*
 Sinapios nigri. NB. *Acre.*

HERBAR. NOM. A. TITULUS.

Alchymillæ. *Austerum simplex.*
 Alsines. *Salsum simplex.*
 Agrimonix. NB. *Amarum simplex.*
 Acetosæ. *Salsum simplex, recens est acida sed ficcata salsa.*
 Acetofellæ. NB. *Acidum simplex.*
 Abrotani. NB. *Amaro acre. acre præ. sed amarities notabilis.*
 Abfynthii vulgaris. NB. *Amarum simplex, recens dulcedinem adjunctam habet, sed parvam admodum.*
 Abfynthii Pontici. NB. *Amaro resinum.*

- sum.*
 Aristolochiæ rotundæ. NB. *Amaro resinofum cum aliqua amaritie.*
- Artemisiæ rubræ NB. *Acri amarum, recens, exsiccata nullius usus.*
- Anethi exsiccati. NB. *Salsum simplex.*
 Apii. *Acri resinofum, sed valde leniter.*
- B.
 Basilici. NB. *Dulce cum salsedine.*
- Balsamitæ. NB. *Acri amarum. Amarum præv.*
- Bardanæ. NB. *Amarum simplex.*
- Betonicæ. *Amaro Dulce, sed de utroque parum.*
- Botryos. *Amarum simplex.*
- Beccabungæ ficcata. *Salsum simplex, recens est acre.*
- C.
 Calcatrippæ. *Amaro dulce, cum*

- cum parva admodum dulcitudine.*
- Cardiacæ. NB. *Amarum simplex.*
- Cardui benedicti. NB. *Amarum simplex.*
- Calaminthæ montanæ. *Amaro resinum cum parva acredine.*
- Chamædris. NB. *Amaro salsum.*
- Cochleariæ. *Amarum simplex.*
- Chamæpytis. NB. *Amarum simplex.*
- Consolidæ Saracenicæ. NB. *Amarum simplex, Acre moderatum cum parva fragrantia.*
- Cynoglossæ. *Amarum cum aliqua faldine.*
- Chelidonii minoris. NB. *Salsum simplex.*
- Chamomillæ vulgar. *Acri amarum acre præv.*
- Centaurii minoris. *Amarum simplex.*
- Di-

- D.
 Dictamni cretici *Acri resinofum,
 sed moderate.*
- E.
 Epaticæ mesues. NB. *Amarum sim-
 plex.*
- F.
 Fumariz exsicca- NB. *Amarum simplex*
 ta.
- G.
 Galegæ. NB. *Amarum sim-
 plex.*
- NB. *Amarum sim-
 plex.*
- H.
 Hysfopi. NB. *Acri amarum.*
 Hedera terrestris. *Salsum simplex.*
- NB. *Austerum sim-
 plex.*
- Hyperici.
- Hyofcyami ficcati. *Glutinosum sim-
 plex.*
- L.
 Levistici. *Acri Resinosum.*
- NB. *Acri Amarum.*
- Lavendulæ.
- Lauri. *Amaro Resino-
 sum.*
- M.
 Majoranæ. NB. *Acri amarum,
 cum parva admo-
 dum amaritie.*
- Men-

108 HERBÆ.

- Menthæ crispæ. NB. *Acri amarum. acre præv.*
- Matricariæ. NB. *Acri amarum, amarum præv.*
- Malvæ. *Glutinosum simplex.*
- Marrubii. *Amarum simplex.*
- Melissæ Sativæ. *Amarum simplex.*
- Millefolii. *Amaro resinofum.*
- N. *Amarum simplex.*
- Nasturtii aquatici
ficci. *Amarum simplex.*
- O. *Austero resinofum.*
- Origani vulgaris. *Austero resinofum.*
- Origani Cretici. NB. *Acri amarum.*
- P. *Amarum simplex.*
- Pulegii. NB. *Acri resinofum.*
- Polii montani. NB. *Amarum simplex.*
- Pyrolæ. NB. *Amaro Austero cum aliqua amaritie,*
- Q. *Austero simplex.*
- Fol. Querci. *Ro.*

R.
 Roris solis. NB. Acidum simplex.
 Rutæ. NB. Acri amarum.
 Roris marinæ. NB. Acri Amarum
 amarities præo.

S.

Scabiosæ. Amarum sim-
 plex.

Saponariæ. Salsum simplex.

Soldanellæ ficcata. Salsum simplex.

Sabinæ. NB. Amaro resino-
 sum.

Salviæ. NB. Acri Oleosum.

Saturejæ. NB. Acre simplex.

Scordii. NB. Amarum sim-
 plex.

Scolopendrii. Dulce simplex.

Semper vivi mini-
 mi ficcati S. Ver-
 micularis. Acerbum sim-
 plex, ficcata
 acerbum lene,
 recens verò a-
 cerbum cum
 acredine sat
 forte.

Saxifragæ albæ sic- NB. Acri resinosum.
 cata.

Folia Sennæ. Glutinoso Salsum

F

Tan-

110 FLORES.

	T.	
Tanaceti.	NB.	<i>Amaro resinofum.</i>
Thymi.	NB.	<i>Acre simplex.</i>
Trifolii fibrini.		<i>Amarum simplex.</i>
	V.	
Violarum.	NB.	<i>Glutinosum simplex.</i>
Umbilici Veneris.		<i>Salsum simplex.</i>
Veronicae.	NB.	<i>Amarum simplex.</i>
DE FLORIBUS. A. TITULUS.		
Acaciae.		<i>Amarum.</i>
Anthos.	NB.	<i>Resinosum cum acedine.</i>
Agerati.		<i>Amarum.</i>
	B.	
Balauftiorum.	NB.	<i>Amaro - Auste- rum. Austerum præ.</i>
Bellid. rubr.		<i>Acerbum medi- ocre.</i>
	C.	
Chamomill. Ro- man.		<i>Amaro resinofum.</i>
Cheiri.		<i>Amarum.</i>
		Lil.

FRUCTUS. III

Lil. Convall.	L.	<i>Amarum.</i>
Lavendulæ.		<i>Amaro acre.</i>
Malvæ.	M.	<i>Glutinosum mediocre.</i>
Pœoniæ.	P.	
Papav. errat.	NB.	<i>Austerum.</i>
	NB.	<i>Glutinosum.</i>
Rosar rubr.	R.	<i>Amaro austerum.</i>
Spicæ celticæ.	S.	<i>Amarum.</i>
Tanaceti.	T.	<i>Amarum.</i>

FRUCTUS. A. TITULUS.

Alkekengi.		<i>Amaro salsum ad acidum inclinans.</i>
Coccul. Indic.	C.	
Ceras. exsiccat.	NB.	<i>Amarum.</i>
		<i>Acidula.</i>
Dactylor.	D.	<i>Dulce.</i>

F 2

He

112 FRUCTUS.

Heder. Arboreæ. H.
 NB. Amaro acerbum.
 M.

Myrobol. Bellir. } Acido austera.
 Citrinæ. }
 Mirobalan. emblic. } Acido falsum.
 Indic. } Austerum.
 Chebul. } Austerum cum
 aciditate dulci.
 Subacidi.

Myrtill. N.
 Nucl. Pineæ. Dulci Oleosum.
 Nucl. Cupressi. Amaro resinosum.
 Nucl. Pistac. Oleosum.
 Nucl. Persic. Oleosum.

Siliqv. Dulc. S. Dulce.

GUMMATA. A. TITULUS.

Animæ. Resinosum.
 Ammoniac. Amaro resinosum cum acerbitate.

Arabic. NB. Glutinosum.
 Assæ dulcis. NB. Resinosum acre.
 Assæ foetidæ. NB. Acri resinosum
 64778

GUMMATA. 172

cum falsedine.

Bdellii.	B.
NB. <i>Amaro resinosum.</i>
Ceraforum.	C.
NB. <i>Glutinosum.</i>
Elemi.	E.
NB. <i>Resinosum acre.</i>
Euphorb.	NB. <i>Acri acerbum.</i>
Galbani.	G.
<i>Amaro resinosum cum falsedine.</i>
Guttæ.	NB. <i>Acerbum cum parva amaritie.</i>
Mastich.	M.
NB. <i>Resinosum.</i>
Myrrh.	<i>Amaro resinosum.</i>
Olibani.	O.
NB. <i>Resinosum.</i>
Opoponacis.	<i>Amaro resinosum cum falsedine.</i>
Sarcocollæ.	S.
NB. <i>Amaro dulce cum glutinosum.</i>
	F 3

114 CORTICES.

Sagapeni.	<i>fitate.</i> <i>Amaro salsum</i> <i>cum acredine.</i>
Succin.	<i>Amaro resinosum.</i>
Storacisliquid.	<i>Acri resinosum.</i>
Tacamahac.	T. <i>Amaro resinosum.</i>
Tragacanth.	NB. <i>Glutinosum.</i>

CORTICES. A. TITULUS.

Aurantiorum.	NB. <i>Amaro acre, amar. præ.</i>
Chin. Chin.	C. <i>Amaro auster.</i>
Cappar.	NB. <i>Amarum.</i>
Citri.	<i>Amaro Oleosum.</i>
Granator.	G. <i>Austerum.</i>
Scaccarilli.	S. <i>NB. Amaro acre.</i>
Saffrafras.	<i>NB. Acri Oleosum.</i>

ARO-

AROMATA. 113

AROMATA. C. TITULUS.

Fl. Croci Oriental. NB. *Amaro dulce.*
 Cort. Cinnamomi. NB. *Acri dulce.*
 Fruct. Cardomom. *Acre.*
 Fl. Caryophyll. NB. *Acri Oleosum.*
 Fr. Cubebarum. NB. *Acre cum aliquo
 amaritie.*

G.

Fr. Gran. Paradis. *Acre.*

M.

Flor. Macis. NB. *Amaro Oleosum.*

N.

Fr. Nuc. Moschat. NB. *Amaro Oleosum,
 amarum præ.*

P.

Fr. Piper albi. NB. *Acre.*

nigr. NB. *Acre.*

long. NB. *Acre.*

Peruviani NB. *Acerrimum.*

l. Indici.

Z.

Rad. Zingiberis. NB. *Acre.*

SUCCI. A. TITULUS.

Aloes. NB. *Acerbo amarum.*

F 4 Cam.

Camphoræ.	C. NB. <i>Acri amaro resinofum.</i>
Elaterii.	E. <i>Amaro salsum.</i>
Liquiritiæ.	L. <i>Dulce.</i>
Mannæ.	M. <i>Dulce.</i>
Opii.	O. NB. <i>Amaro dulce, amarum præ.</i>
Scammonii.	S. NB. <i>Acri Acerbum.</i>
Spinæ cervinæ.	<i>Amarum.</i>

PART. ANIMAL. C. TITULUS.

Corn. Alces-	PP. <i>Sal-Volar. & Gelat. refertur ad acri glutinosa.</i>
Corn. Cervi.	<i>Ut præcedens.</i>
Cantharidum.	NB. <i>Acerrimum.</i>
Coccinelli.	<i>Amaro salsum.</i>
Castorii.	<i>Oleoso amarum.</i>
Coll. Piscis.	<i>Glutinosum.</i>

Eri-

PART. ANIMAL. 115

	E.	
Erinac. combust.		<i>Aliquid Salfi.</i>
Eboris.		<i>Ut Cornua.</i>
	L.	
Lumbrici terrestr.		<i>PP. Sal volat.</i> <i>ad acria.</i> <i>PP. ol. ad pingue.</i>
	M.	
Matris Perlarum.		<i>Glutinosum.</i>
Mandibul. Luc. Piscis.		<i>Ut Cornua.</i>
	O.	
Oculi Cancri.		<i>Glutinosum.</i>
Off. de corde Cervi.		<i>Ut Cornua.</i>
	P.	
Priap. Cervi.	}	<i>Glutinosa.</i>
Tauri.		
Ceti.		
	S.	
Serpentis.		<i>PP. Sal Volar</i> <i>ad acria.</i> <i>PP. Gelatinam</i> <i>ad Glutinosa</i> <i>Salfum.</i>
Sanguinis Hirci.		
	U.	
Unicorn. Fossi veri.		<i>Auferum.</i>
	F 5	Præ-

Præmissis hisce cognitis restat adhuc ut pauca addamus de modo invifendi ægros & morbum expiscandi.

Accedens medicus minimum turbæ dare obstrictus est, ne vires ægri vel gaudio elatas majores putet, vel terrore pressas minores judicet. Interim tamen semper Medicus ægrum reputet imbecilliorum se absente quam præsentem.

Prius inquirere decet an excretiones sint naturales, an alvus aperta, an urina copiosa satis & naturalis, an sudor nimius vel parcius, an saliva debito modo se habeat, an nares, an aures excernant vel aperta &c.

Dein-

Deinde actiones naturales
inquirat, an efuriat, an sitiatur,
an doleat, an sentiat, an mo-
vere possit, an dormiat.

Tandem scrutetur pulsus,
judicet urinam, qualia sint
excrementa sibi referri curet,
loca siquæ in corpore dolent,
vel tument, vel calent, vel
ulcerant, aspiciat, & juxta
præcedentia det judicium.

*De Medicaminum Ad-
ministrandorum modo.*

NON de medicaminum
præparatione hic verba
facio, sed de modo, quando
jam dum sunt præparata, quo-
modo ægris sint adhibenda,
ne

ne ægris noceamus eosve of-
fendamus.

1. Copia nimia medicaminis una vice
exhibita ægro vel nauseam movet, vel
ebullitionem nimiam, inde ut plurimum
ab ægro rejicitur vomitu sine effectu.

2. Ter in die moris est saltim ut
præbeantur remedia malorum, &
quantitate sat parva, verum cum sic
nihil proficere possimus, imprimis si
quotidie ingerendus cibus ducatur ad
computum, inepta omnimodo vide-
tur hæc medicaminum administratio;
Vix enim toto die præbentur tres
Drachmæ medicaminis vegetabilis,
& tres libræ ciborum ingeruntur non
nullis in morbis, impossibile itaque
est tres Drachmas posse transmutare
tres libras, ne dicam de cæteris.

3. Pharmaca non nulla generosissi-
mum edere solent effectum, verum
cum nimia exhibetur copia, illum ex-
ercent cum vehementia, ut etiam cor-
pus Viribus dejiciant suis, cum ta-
men imprimis sit parcendum viribus.

His & pluribus incommo-
dis

dis
que

1.
est,
cam
mor
bus
dep
utat
bell
effe
bet
gna
2
cun
me
mu
unt
mu
qu
vel
fin
cat
ra
cu
cit
co

dis obicem ut ponamus, frequentia observanda erunt.

1. Viribus ægri semper parcendum est, hæ enim sunt quæ adjunctæ medicamentis ferum expellunt hostem morbum. Quando verò ferox morbus subita incrementa sumit Viresque depascitur subito, melius est medicus utatur viribus priusquam à morbo debellantur. Et hoc pacto vehementior effectus medicamentorum excitari debet, sed hoc rarò contingit. & magna opus est prudentia.

2. Felicius tamen procedimus, cum *δυσκρότηα* medicamina v. g. emetica & cathartica & alia ea præbemus Dosi, qua vehementia esse nequeunt, hancque dosin singulis repetimus horis, aut etiam breviori aut quoque longiori intervallo, juxta ut vehementia morbi postulat. Sic enim finem eundem obtinemus, & medicamina idem operantur sine ulla jactura virium. Idque meretur dici jucundè & tutè procedere, imò additò. Vehementiora quomodo sint corrigenda sine dispendio virtutis, cognos-

gnoscitur ex Regula Sanationis quinta.

3. Nullus cibus nullusque potus ægro dandus est, qui non sit medicamentosus, ideoque in apparatu materiæ medicæ sint in promptu, primò vehementiora, quæ & ingrata sapore esse solent, & hæc adhibeantur medicamina principalia. Secundo sint ad manus leviora medicamina grati saporis, & his utatur æger in cibo & potu.

4. In admittendo cibo & potu medicus non sit difficilis, imprimis si secundum præcedentia auxilio esse possunt; Non nunquam enim etiam aliquid Gulæ dandum est.

5. Non facile ad topica externa medicus recurrat, nisi id exigat necessitas. Necessitas autem est dolor, tumor, ulcus, stupor, & hujus generis Symptomata.

Tantum hac vice de Methodo
Medendi per simplicia.

F I N I S.

